

MELFIZETÉS

NYELTBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 20 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

MINDKÉT RÉSZEN:
6-hatásos ponts sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilatvány ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, november 13.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Nemzetiségi kerület Aradon.
A képviselőház ülése.
A város közgyűlése.
A bolgár fejedelem köszöntője.
Csanádmegye közigazgatása.
Arad nemzetiségi kerülete.
A pénztáros tévedése.
Vasúti szerencsétlenség.
Hamis pénzek Aradon.
Vita a kávéházi-szenéről.
A kitagadott grófné.
Merénylet a magyar nyelv ellen.
Házasság bírói parancsa.
Tárca: Leszámolás. Írta: Pakots József.
Regény-Csarnok: A róma-párisi expressvo-
nat. Fordította: Ritt Gyula.

Nemzetiségi kerület Aradon.

Arad, november 12.

Arad város törvényhatósági bizottságának mai ülésén egy kis nemzetiségi vita látott napvilágot. Dicséretére legyen mondva a városnak, ilyen jellegű vitatkozás ritkaság számba megy ott, s tulajdonképpen azért esett a mai is, hogy sem a közel, sem a távolabbi jövőben a város gyűlésterme nemzetiségi hajbakapások színhelye ne lehessen.

Az új kerületi beosztások szerint, mint az köztudomású, Aradon megkétszerezik a városi kerületek számát s lesz, az eddigi négy helyett, nyolc. Ezek közül a legutolsó a nyolcadikra rábizonyították ma, hogy teljesen a románok kezében lesz, s így kész alkalmat nyújt Mangráéknak bejuthatni a város tanácskozási termébe is, ahol ezek az urak bizonyára nem visel-

kednének szerényebben és hazafiasabban, mint ahogy teszik azt néhány házzal odébb: a megyeház gyűléstermében.

Fölmerült tehát az az indítvány, hogy a veszedelmes kerület osztassék el valamilyen formában a többi kerületek között úgy, hogy a nemzetiségi szambeli tulajdona megakadályoztassék.

A többség elvetette ezt az előrelátó indítványt, s otthagya a nyolcadik kerületet zsákmányul a mi derék dákos testvéreinknek, akik közül bizony nyolc vagy tíz darabot mához két esztendőre a város közgyűlési termében fogunk viszontlátni.

Hiába, mi csak nem tudunk tanulságot meríteni szomorú tapasztalatainkból. Pedig nem mulik nap, hogy az ország egyik, vagy másik sarkában arcúl ne ütnék nemzeti érzelmeinket.

Ime azon a napon, amikor Arad képviselőtestülete ölelő karjait nyújtja a románok felé, távirati tudósítás érkezik a nem is messze fekvő Nagykikindáról, hogy a magyar nemzet elleni gyűlöletnek, egy már ismert recept szerint, újból botrányos módon adtak kifejezést a délvidéki szerbek.

Tegnap temették el Nagykikindán dr. Jován Pacsut, a hírhedt izgatót, a ki Zágrábban élt az utóbbi esztendőben és ott is halt meg. Ámde a nemzetiségi agitátorok felhasználták Jován halálát arra, hogy az ő ravatala mellett is, dicsérve az elhunyt életét és tetteit, izgathassanak olyan formában, a melyet sem a törvény betűje alapján, sem szelleme alapján nem lehet büntetni. Nem Zágrábban adták át az anyaföldnek a nagyhirű és a magyarok

ellen való gyűlölködés terén a nemzetiségi ügyekkel foglalkozók előtt ismert nevű izgatót, hanem elhozták holttestemét a szorosan vett magyar földre és a délvidéki Nagykikindán, ezen az erősen exponált nemzetiségi helyen temették el Jován.

Vezéruk temetését pedig ugyancsak kihasználták arra, hogy kifejezést adjanak a magyarság ellen való ellenszenvüknek és agyarkodásuknak. A jeles „Serbobran“ ujság szerkesztője, egy idegen nevű és még idegenebb lelkű pánszláv professzor, a templomban bucsuztatta el a halottat. Nagy tömeg jelenlétében hirdette azt, a mit Jován propagált életében. A magyarok ellen való arcátlan áskálódást, a rut gyűlölséget s mindazt, a mivel immár esztendőnk óta szabadon és büntetlenül kacérkodnak és tüntetnek a nemzetiségi izgatók a hazafiatlan méregkeverőket készségesen hallgató délvidéki svábság nagyobb lelki gyönyörűségére.

Eljött a temetésre a zágrábi akadémiának két szerb kiküldöttje is, a kik szintén tartottak szónoklatokat az utcasarkokon, a hol a menet minduntalan megállott, hogy újból és újból alkalmuk legyen az agitátoroknak izgatni és a nép lelkét feltüzelné a magyarság ellen, dicsérve a megboldogult Jovának nemzetiségi törekvéseit. A temetőben is volt szónoklat, talán még lelkesebb és tüzesebb hangon tartott; hatását tekintve pedig talán még mélyebb és közvetlenebb, mint az előbbie. Tomics Jásza volt itt a szónok, a ki, mint a „Zasztava“ szerkesztője, amúgy is buzgó terjesztője a magyarelles

TÁRCA

Leszámolás.

Írta: Pakots József.

Szerda.

Mit csináljak? Az orvosok azt tanácsolják, menjek le Délre. Az idén idelent, Eszakon még soká lesz tavasz.

Alapjában az orvosok nagy szamarak. Mi köze a tavasznak az én betegségemhez? Ez különös. Hisz egyáltalán semmi fizikai bajt nem érzek. A szívem rendes, a tudóm jól működik. Csak éppen étvágyam nincs.

De azért mégis. Hátha igazuk van? Az ördög nem alszik. Hát menjünk!

— Hé, Máris lelkem, készülődjék az utra. Utazom. Csomagolja be a ruháimat. No, mit bámul rám? Megyek le Délre, háztűznézőbe a napsugárhoz, a tavaszhoz... Hogy bolond vagyok? Az ördögbe is, az orvosoknak mondja ezt, ne nekem! Ók a hibásak. Megyek hát. Talán egy-két hónapig ülök ott, talán tovább. Addig tartsa rendben a házat. Erti? Ejh, minek huzza fel a függönyöket! Bocsássa le! Fétek attól a hideg szürkéségtől, ami odakint elnyeli a világot... Máris, mit bámul rám? Elmehet!

Hála Isten csak hogy megszabadultam ettől a vén boszorkától. Valamikor a dajkám volt és azóta itt ragadt. Harminc éves, fáradt vén

ember vagyok s még mindig gyermeknek néz. Néha, ha nagyon fáj a fejem, jogot formál ahhoz, hogy megsimítsa. Szemtelen, de nem tudom elkergetni. Megszoktam.

Tehát elmegyek. Isten neki! Ez legalább egy kis izgalmat, némi csöpp változást vegyít az életembe. Ha agyonráz a vonat, talán még megjő az étvágyam is.

All right! Megyek!

Csütörtök.

Boszontó, hogy még mindig itt vagyok. Kinézek a hálószobám ablakán s rám mered a szomszédos ház tüzfala. Tíz éve látom már és azt hiszem, rosszul esnék, ha egy napon megjelenének a nagy városok lidércei, a tót munkások és lebontanák. Pedig öreg épület, akár csak én s előbb-utóbb magától is összeesik.

Ma utnak indulok. Az orvosok végre is diplomás emberek és nem az ujjukból szopják a tudományukat.

Ejh, nézzünk csak még egyszer körül a városban.

— Mi ez? Hát temetésre megyek? Olyan furcsa érzések kovályognak bennem. Mintha temetnék ezt a nagyvárost körülöttem s én sohasem látnám többet. Bolondság!

— Szervusz fiam, ezer esztendeje már hogy nem láttalak! Hadd öleljelek meg hát!

Az ördögbe is, de furcsán viselem magam. Ez a szegény fiu, képzelem, hogy megrökönyö-

dött. Sohse voltunk valami vastag barátságban s ma majd megszócoltam. Érzelvek, határozottan érzelvek.

Nini, ezt a városrészt egészen újjá építették. Micsoda szép, hatalmas építkezés. Ez a város kezd egészen világvárossá lenni. Istenem, hisz ha jól emlékszem, én már laktam is itt valamikor. Diák-koromban.

Nézzük csak. Itt volt valahol a lakásom, ennek a modern palotának a helyén. Igen, itt, a harmadik emeleten, közel az éghez. Ugy laktam mint a fecske-flók.

Emlék-táblát, emlék-táblát ide, te vén, fáradt harmincéves ember, emlékeid raktárában jelöld meg emlékkövel azt a helyet, ahol még olyan fiatal, olyan gondatlan, olyan szabad voltál!

Ezer milliom... Ez már mégis több a soknál. Ne érzelegj te vén szamar, redős már a homlokod s te még el találsz pityeregni, akár az éretlen kamasz.

Menjünk haza! Elég volt az ostobaságokból. Az igaz, hoz ez a városrész sok vidám kedves emléket idéz fel a lelkemben. Szinte kedvem volna újra ideköltözni. Talán vissza is fiatalodnám itt. Ideköltözöm.

Hohó! Mem lehet! Hiszen ma utazom. Megyek Délre, menekülök a kékhullámu tenger partja mellé. Indulok háztűznézőbe a tavaszhoz, a napsugárhoz...

Hát csakugyan menjek-e? Ejh, ez már fi-

eszméknek s a ki a sir előtt Jován tetéről szólva, éppenséggel nem az egységes magyar-nemzeti állam kiépítésének szükségességét hangoztatta.

A tetem mellett tartott beszédekkel kapcsolatosan jelentik, hogy minden egyes szónoklatot meghallgatott a városi hatóságnak az a vezető embere, a ki szigorúan szokott ügyelni azon az exponált nemzetiségi vidéken az agitátorok aknamunkáira, és a ki alkalomadtán nem egyszer tényekkel is bizonyította épp a nemzetiségi izgatókkal szemben tanusított magatartásával, eljárásával és állásfoglalásával hazafiasságát. Amde az ellenőrzés jogkörével, hatáskörével és mértékével ismerős nemzetiségi agitátorok ugyancsak vigyáztak a szavukra. *A mit inkriminálni lehetett volna, olyat nem mondtak. De hiszen az inkriminálást provokáló kereteken kívül is sok oly dolgot lehet a népnek beadni, a mi felbujtogatja őket a magyarság ellen. A mi nemzetiségi agitátorainak kitűnő iskolájuk van erre.*

Es ma mégis azt hallottuk Arad város közgyűlésén, hogy ugyan mit csinálhat ebben a hazafias testületben egy maroknyi román.

Mit? Nemzetiségi aspirációkat csempészhet be; hazafias indítványok alkalmával megzavarhatja az egyöntetű lelkesedést; és teheti Janku-heccet színhelyévé városunk tanácskozási termét, mint a hogy azzá tette a megyeházát.

Akinek kedves a testi épsége, nem nyújtja az a farkasverembe a kisujját sem.

Mi pedig épen és megcsonkítatlanul, egy testet képezve kívánunk magyarok lenni a város gyűléstermében, amelynek ajta alattomos gyújtogatók előtt megnyitni, helyrehozhatlan könnyelműség lenne.

* * *

TÁVIRATOK.

Az olasz-török konfliktus.

Konstantinápoly, november 13. A szultán tegnap hosszabb magánkihallgatáson fogadta az olasz nagykövetet. Azt hiszik, hogy a konfliktust sikerült elhárítani.

lozofia, ezt már nem bírja az én fejem. Visszaköltözön a diák-negyedembe Az is tavasz, az is napsugár. Nem utazom.

— Már is, pakkolja vissza a ruháimat! Maradok!

Péntek.

Babonás vagyok. Ez a nap szerencsétlenséget hoz. Az igaz, hogy én nem tapasztaltam soha, de mindenki azt mondja.

Tegnap, azt hiszem, lázas voltam egy kicsit. Talán az étvágytalanság miatt. Sok mindenféle badarságot gondoltam össze, kétségtelesen nem bölcs dolgokat.

Ma már megyek.

No, de végezzünk előbb egy kis leszámolást. Semmisítsük meg a jelen és a múlt emlékeit. Talán még vissza is kívánnám őket, ha elevenen kísértének. I ássuk!

Tűzbe ezekkel a hajszálfinom vonású kézírásokkal. Istenem, milyen gyöngye teremtmény is az ilyen magamfajtájú férfi ember. E törékeny, leheltszerű vonások, mint a pókhálósálak, körülfontják a szívet, lekötik az akaratát és valósággal rabszolgájukká teszik.

Mennyi szín, mennyi árnyalat e levelekben. Es mintha töredezett asszonyi sóhajok, elfojtott, forró kacagások törnének ki e zizegő lapok közül. Mindenik levél egy-egy asszonyi karakter. Ez a mályva-illatu valami hatalmas barna, démoni asszonynak a kézírása. A másikra, amelyből rezeda-illat száll föl, egy szőke, törékeny

Karlita mozgalom Spanyolországban.

Madrid, november 13. Barcelonában letartóztattak két dúsgazdag kereskedőt és földbirtokost, kikről kiderült, hogy egy nagy Karlita mozgalom élén állottak. Földeiken elrejtve Angliából becsmpészett rengeteg mennyiségű fegyvert találtak.

A venezuelai forrongás.

Washington, nov. 11. A carracasi amerikai követ távirati jelentése szerint a venezuelai kormány Carracasban visszaállította közigazgatási hatóságokat. A polgárháboru tényleg véget ért.

Lázadás Kinában.

Peking, november 13. Tshili tartományban lázadás van. mert a lakosság nem akarja a hatalmasságok kárpótlására szolgáló adót megfizetni. A lázadás elfojtására kiküldött csapatok és lázadók között véres harcok folynak.

Kikötőmunkások sztrájkja.

Dunkerque november 11. A dokkmunkások egy része egy munkás elbocsátása miatt abbahagyta a munkát. Maglehet, hogy holnap az összes szénhordó munkások is abbahagyják a munkát, mert az angol szén kirakásáért magasabb bért követelnek.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 12.

Pichler Győző nagy paksamétéval és fenyegető arccal jött a Házba.

— Lesz ne mulass! — ijesztgette a szabadelvűpártiakat. Leleplezem Széll Kálmánt és az egész paktumot.

— No erre kíváncsiak vagyunk.

És kíváncsi is volt mindeki. Volt tehát nagy hallgatósága. Pichlernek felelték első sorban a miniszterelnök, azután Rakovszky és Szentiványi Árpád.

Pichler különben szünetet is kért. A szünet után csak az interpellálóknak marad, még ideje.

A Nessi-ügy még egyre kísértett, a folyosó erősen foglalkozott vele és kisebb, nagyobb csoportban nagy hangerővel disputáltak erről és a katonai javaslatokról a független ségiek.

holdvilág asszony lehelte rá a maga állomlásait. És a harmadik, a negyedik...

A sok különböző illat szétterjeng, összefoly s valami dohos, kesernyészag tölti be a szobát. Mintha kriptaszag volna. Ejj, a tűzbe hát velük!

Leszámolok nincs szükségem semmire és senkire. Ma megsokszorosodott az utazási kedvem. Talán egy, két, három évig vissza se kerülök ide Az orvosoknak igazuk van. Mennem kell. Fáradt vagyok, elsavanyodott. Az eddigi élet, az ideges, lázas, bolond vesszőfutás, megörölte a lelkem.

Elmegyek messze, tudom is én, hová? Talán Afrikába, vagy másmerre. Leszek én is oroszlanvadász, világjáró kalandor, vagy tudom is én mi! Megyek.

— Már is, csomagoljon újra! Mi? Hogy ne menjek ma? Bánom is én a pénteket! Nem vagyok babonás. Csomagoljon. Utazom!

Szombat.

Mári gúnyosan vigyorog be az ajtón. Jó reggelt kíván s mintha azt mondaná:

— Tudtam, tudtam! Az urfi sehse utazik el.

Boszantó, ez a vén banya olyan, mint egy detektív.

— Mári!

— Parancsol az urfi?

— Készen van-e már minden? Ma utazom.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Da-mányi Ignác és Wlassics Gyula miniszterek.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Teloky gróf jegyző jelenti, hogy Wittmann János az Adria magyar tengerhajós társaság által beszüntetett bizonyos járatok, Baria Odön pedig a magyar kirándulók sorsa miatt fognak interpellálni.

(Az indennitás.)

Szalay László az indennitit semmi esetben sem szavazná meg ennek a kormányának. A kormány minden idejét az Ausztriával kötendő kiegyezés foglalja el és nincs ideje más törvényalkotásra, holott igen nagy és sürgős feladatok várnak a Házra. Mi célja volt az indennitit oly korán benyújtani? A kormány ez által szabad kezét akart magának biztosítani, hogy így az ujonclétszámot emelje. Bizalmatlan a kormány iránt azért is, mert Kossuth Lajos érdemét devalválni akarta és rebellisnek akarta feltüntetni, hogy Bécsnek kedveskedjék. Ők most már nemcsak jogosan, de kötelességszerűleg követelik az önálló vámterületet. A javaslatot nem fogadja el.

(Pichler a paktumról.)

Pichler Győző: Első sorban a paktumról akar szólni. Rakovszky István a minap Széll Kálmán miniszterelnök koronatanujaként jelentkezett. Olyanban tanuskodott, a mihez semmi köze sincs. Rakovszky ugyanis azt akarta bizonyítani, hogy az autonom vámtarifának nem kell 1903. decemberig készen lenni. Rakovszky olyanról beszélt, a mit nem tudhat, a min: jelen nem volt, s a mi őt, mint párt politikust nem is érdekelte. Az autonom vámtarifa megosinálása ugyanis a függetlenségi pártnak saját külön követelése volt. A mikor ezt tárgyalták, ott volt Kossuth Ferenc, Győry Elek, Tóth János és Polonyi Géza. Mit tudja Rakovszky, hogy ezek az urak mit beszéltek Széll Kálmánnal?

Rakovszky: Informálva voltam mindenről!

Pichler: Hát tudja-e Rakovszky képviselő, hogy mi volt a paktumnak az anyagi feltétele? Ugy-e bár ezt sem tudja? Nos, két feltétele volt, az egyik az, hogy az önálló vámterület expresszisz verbis a paktumba bele ne kerüljön, a másik az volt, hogy két jelentékeny politikus bele ne kerüljön a kabinetbe. (Mozgás.)

Rakovszky: Ez mese!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem áll!

Pichler: Beszéde folyamán majd nevekkel fog szolgálni. (Élénk mozgás.) Hát ha ezt kétségbe vonják, azt csak nem cáfolhatják meg, hogy a függetlenségi párt nem akarta az önálló vámterület felállítását 1907-ig halasztatni? És hogy Széll miniszterelnök erre nézve garanciát is nyújtott?

Mári mosolyog. Aztán odajő az ágyamhoz és anyáskodó hangon mondja:

— Csak maradjon nyugton. Még nem esomagoltam be.

— Mit beszél?

— Azt, hogy nem csomagoltam. Egyszer se! Tudtam én, hogy nem utazik el. Se ma, se holnap.

— Mári! Hordja el magát!

Kitakarodott.

Ezt már nem bírom ki. Ez a vén cseléd úgy rendelkezik itt, mintha ő volna az urné. A vesémbé lát, olvas a gondolataimban. Sokért nem adnám, ha egyszer már megszabadulhatnék tőle.

Hány óra? Teremtő Isten, már dél van. Sokáig lustálkodtam.

Keljünk fel. Nini, mintha szép idő volna odakint. Talán még a napsugár is kisütött. Brr, csakugyan ideje volna már. Ezek az esős, rideg napok egészen buskomorrá teszik az embert. Végre is egy szép, meleg nap.

Mi is van ma? Szombat.

Szegény jó anyám. Ő szokta mondogatni, hogy szombaton, ha csak rövid időre is, ki kell sütnie a napnak.

— Miért? — kérdeztük mi, gyermekek, kíváncsian.

— Mert Jézuskának szombaton mossa ki az édes anyja, Szűz Mária, az ingecskéjét. A vizes ingecskét aztán Szűz Mária leterogeti az égre és a jó Isten elküldi a napot, hogy meg-

ra vonatkozik, ugyanilyen szellemű felirattal támogatja Arad közönsége.

(A gazdag vasút s a szegény város.)

Az aradi és csanádi egyesült vasutak a régi pécskai-ut és simándi-ut betorkolásánál levő városi területnek átengedését kérvényezték. A közlekedési bizottság a város egy régebbi határozata alapján a kérelem teljesítését javasolta, a közgyűlés ehhez hozzá is járult s csak Steiner Jakab obstruált. Avval érvelt a használhatatlan terület átengedése ellen, hogy mikor eredetileg megkapta azt a csanádi vasut, akkor még szegény volt. Ma már azonban úgy áll a dolog, hogy a vasút lett gazdag s a város lett szegény. Ennélfogva az acsev. vegye meg a területet.

A közgyűlés azonban díjmentesen adta át a már egyszer odaajándékozott területet.

(A körut és a város ternója.)

Itt is Steiner Jakab az esemény központja. Arról volt szó, hogy a közgyűlés kilátásba helyezze a kereskedelmi miniszternek azt, hogy a fa- és fémipar iskola előtt elhaladó kocsit utat majd 1905-ben talán ki fogják kövezni.

Ez ellen volt alapos kifogása Steiner Jakabnak. Tiltakozott az ellen, hogy a miniszter ráparancsoljon a városra, csináltassa meg ő az utat, ha van pénze hozzá. Ha nincs, úgy várjon addig, míg az isten egy ternót csináltat a várossal.

A Steiner Jakab érvei azonban nem találtak méltatásra, a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát, sőt megtoldotta azt Boros Vida egy indítványával, mely azt tartalmazza, hogy a körut rendezésével együtt szabályozzák a li-seum előtti teret is.

A közgyűlésen *Institúris* Kálmán polgármester elnöklése alatt jelen voltak: *Sarlot* Domokos főkapitány, *Varyassy* Lajos h. polgármester, *Kudas* Kálmán főjegyző, *Reicher* Károly főügyész, *Lócs* Rezső tanácsos és *Vannay* Gyula jegyző.

A törvényhatósági bizottság tagjai közül: *Barabás* Béla dr., *Boros* Vida, *Simay* István, *Abrai* Lajos, *Révész* Adolf, *Hegedüs* László, *Neuman* Dániel, *Müller* Károly, *Stauber* József, *Avarfy* Ferenc, *Müle* Lajos dr., *Schartner* Sándor dr., *Dániel* Kálmán, *Szathmáry* János, *Reicher* Ferenc, *Nagy* Sándor dr., *Vizer* Lajos, *Steiner* Jakab, *Pozsgay* Lajos dr., *Bund* Henrik, *Gaal* Ferenc, *Csiky* Károly, *Fényes* Dezső, *Frint* Lajos, *Ring* Géza, *Issekutz* László dr., *Edvi* Illés László, *Urbányi* Béla, *Vizer* Péter, *Vertán* Oszkár, *Tolnai* János dr., *Pekár* Károly, *Glück* Károly, *Kotsis* Lajos, *Sófalvi* György, *Bing* Vilmos, *Lengyel* Tivadar, *Fetter* Géza, *Steinhardt* Mór dr., *Opre* Péter dr., *Mayer* Miksa, *Rosenberg* Miksa dr., *Reisinger* Sándor dr., *Bozsik* György, *Magyary* Ferenc, *Tisch* Mór dr., *Spitzer* Ignác, *Solymos* József, *Mandl* Vilmos dr., *Wadovszky* Gusztáv, *Schuszter* Henrik dr., *Kiss* Ferenc, *Mittner* József, *Fritz* József, *Zikó* János, *Deutsch* Bernát, *Nagy* Lajos, *Angel* István dr., *Kohn* S. N., *Heitz* Nándor dr., *Edelmüller* József, *Nemes* Zsigmond dr., *Walfisch* Armin, *Szalai* Arnold dr.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Gsütörtök: *Katalin*, operette. (Páros bérlet.)
Péntek: Közönyt közönynek, vigjáték. (Páros bérlet.)
Szombat: *Dráma a tenger fenekén*, dráma. (Páros bérlet.)

Az első ifjúsági előadás.

Arad, november 12.

Ezt az előadást távol sem illeti az ifjúsági előadás név, mert biz ez csak — délutáni előadás volt. Mást várunk mi az ifjúsági előadástól s mást vár maga az ifjúság is. A mi — lehet, hogy szürke theoretikus — felfogásunk szerint az ifjúsági előadásnak az iskola szolgáltatnia kell szögödnie s a színpad segítségével

életet önteni a száraz paragrafusokba; a tanító előadásának legyen interpretálója a színész s nyújtsa a tanuló ifjúságnak a színpad mozgalmasságában azt, a mit a teoria műremeknek tüntetett fel neki, vagy azt, a miből fiatal lelke ihletet, lelkesedést s eszményi lelkesültséget merít.

A színházlátogató közönség sivár, blazirt lelkületéről beszélnek a direktorok s klasszikusdarabok előadásakor kong a nézőtér. Jobb izlésű színházközönséget kell nevelni, mely a meztelen frivolitásoktól elfordulva a művészet örök szépségeért tudja rajongni. Ez az ifjúsági előadások egy másik nemes feladata.

Minden elismerésünk mellett, melylyel Hercege Ferenc írói talentumának adózunk, határozottan merjük kimondani, hogy darabjai az ifjúsági előadásokhoz való jogosultságra igényt nem tarthatnak. Esti előadás mellett a heti műsornak fénypontja lesz egy Herceg est, ám az ifjúsági előadások másvalamint követelnek, egyebet igényelnek.

Mig az igazgatóság az ifjúsági előadások műsorának összeállításánál mellőzni fogja az ifjúság vezetőinek tanácsát, addig ne is számítsunk teltebb házra, mint a miyien a mai üres ház volt. Lehet, hogy felfogásomat helytelennek, naivnak fogja találni, ám az iskola álláspontja nem lehet más, mint a való élet sívárságával szemben idealizmust csepegtetni az ifjúság lelkébe, melyből való kiábrándulás amugy is elég korán be fog következni, de melynek bekövetkezését siettetni az iskolának s az iskolával — az ifjúság érdekében — szövetkező faktoroknak nem lehet feladata.

Jól tudjuk mi is, hogy törökverő Mátyás király is csak hus- és vérből való ember volt, sőt tudunk mi még ennél egyebet is, de mi mégis Mátyást mint a Nagyt, az igazságot, mint a magyar nemzet eszményképét törekszünk az ifjúság lelkében megrögzíteni, s az iskola szempontjából tiltakozunk kell ama törekvés ellen, mely a szerelmi kalandokat vadászó Mátyást varázsolja az ifjúság elő.

A színpad a legközelebbi ifjúsági előadás darabjából a „Pillangó kisasszony“-t jelzi. Ismerjük a hűtlen csábítónak s a szenvedő kedvesnek e gyönyörű szép drámáját. S mégis nemcsak hogy tiltakozunk ifjúsági előadásra való színterhozása ellen, hanem az iskola etikája szempontjából és nevelői tisztünkben kifolyólag tanulóinknak meg kell tiltanunk, hogy azt megnézzék, mert a szerelmi kalandoktól a házasságtörésen át az *Örnagy ur-hoz* és a *Vesztás szüzek-hez* vezet az ut sikkamlóssága.

Mind a magyar, mind a külföldi irodalomban fölös számmal vannak oly darabok, melyeket a színház rendez látogatói ma már nem akceptálnak, divatjukat multák. Ám az iskola mint műremekeket mutatja be az ifjúságnak, vagy legalább is mint annak idején az irodalomban számottevő alkotást, mint egy-egy új irodalmi irány kiindulási pontját, avagy mint a haza- és emberszeretnek egy-egy örök emlékre méltó megnyilatkozását. *Kisfaludy* és *Vörösmarty*, *Bessenyei* és *Teleki*, *Gaal* és *Dugonics* ma már nem igen vonzanak esti közönséget a színházba, de az iskola köszönettel fogja venni ha az igazgatóság segítségére jön s az ifjúságnak bemutatja, mi volt az, miért dédapáink és ósanyáink lelkesülni tudtak s már maga a kíváncsiság is nagyobb számú ifjúságot fog a színházba vonzani, mint olyan darab, melyet este is megnézhet. Schakespere és Moliere, Lopez de Vega, Calderon és Moreto, Schiller és Goethe, Euripides, Aischylos és Sophokles, és sok mások műremekei, melyek jellemzők egy-egy kor feltüntetésére — de a mai kor és irány skartba helyezett — ezek előadására van

szüksége az iskolának, ezeket tessék ifjúsági előadások tárgyául kiválasztani, hisz ezek élvezésére preparálva van az ifjúság, mig Hercege darabjának költői szépségeit, elmés célzásait nem is érti még ez az ifjúság. Avagy azt hiszi az igazgatóság, hogy a halogatóság közül tiz is megértette például a humanisták virágos és szodagalyos társalgásának szellemes ostorozását? Nos, én Tamás vagyok benne

Az előadás maga dicséretet érdemel. Minden ízében összevágó, pompásan lefolyó volt. A díszletek szépsége meglepő, maga a rendezés kifogástalan. A szereplőkön látszott, hogy kedvvel játszottak s játéukban oly ambiciót fejtettek ki, mely — bocsánat kedves szép páholy-habitűék — értelmesebb közönséget érdemelt volna. *Kara Gyász.*

* *Bocaccio*. Sikerült színházi est volt *Bocaccio* mai színterhozatala. Suppé klasszikus szépségű zenéjét igen jó előadásban élvezhette a szép számú közönség. A szereplők — körülbelül ugyanazok, kik a darabnak a nyári szezonbeli előadásán voltak — a zenekar, de különösen a férfi-kar tett ki magáért. Erőtlenül, szépen énekelt a címszerepet játszó *B. Bepásy* Gusztó. *Parlagi* Kornélia (Fiametta) kiváló énektudása és kellemes hangja méltán kiérdemelte a tapsekat. Különösen sikerült a lány, poétikus olasz dala. Hozzájárult a sikerhez *Karácsonyi* Mariska, *Békessy*, *Szilassy* Juliiska, s a három kacagtató figura: *Polgár*, *Sarkady*, *Füredy*.

* *Zilahyné* fellépései. A jövő hét műsora bő alkalmat nyújt *Zilahynénak*, hogy énekművészetét ragyogtassa. *Katalin* cárnő után mint *Szulamit* lép fel és legérdekesebb debütje a *Bajazzo* operában lesz.

* *Uj betétek* a *Katalinban*. A *Katalin* mai előadásának érdekessége lesz az a két betét, melyet *Küry* Klára mint Germain hadnagy bécsi vendégszereplése alkalmával énekelt. A népszínház hódító művésznője e betéteket (*Kacagó-dal* és *A leányssiv*) átengedte *Rózsa* Lilinek, ki ma a gárdista hadnagyot játsza.

* *Mátray Béla* vendégszereplése. *Mátray* B. Béla, a Vigszínház kiváló főrendezője fog legközelebb nálunk vendégszerepelt. *Mátray* a nyolcvanas években hosszabb ideig volt az aradi színház művezetője. Mostani vendégszereplése alkalmával *Harpagon*, *Shylok* és *Serooge* szerepekben fog fellépni. A legutóbbi szerepben, amely a *Karácsony* című látványosságban fordul elő. *Mátray* működött a premiéren is. Érdekes fölemlíteni, hogy ez a látványosság magyar darab, de szerzője eddigelé megőrizte inkognitóját. Most — körülbelül tizenhét év után — *Mátray* B. Béla aradi vendégszereplése alkalmából meg fogja ismeri az aradi közönség a maga idejében kedvelt látványosság: a *Karácsony* szerzőjét is.

* *Casanova*. A nagy sikerű operett már legközelebb színterre kerül. A bemutató alkalmával *Barna* Izsó zeneszerző lejövetelét egy ma *Zilahy* igazgatóhoz intézett levelében kilátásba helyezte.

* *Dráma a tenger fenekén*. A nagy látványosságú darabból ma tartották meg az első díszletezési próbát az új gépezetekkel. A gépek kitűnően működnek és ez lehetővé teszi, hogy a látványos jelenetek a természet hű utánzását fogják képezni.

* *Szeged színműpályázata*. A „Sz. N.“ szerint a szegedi színműpályázaton dicsérettel ki-tüntetett művek szerzői a következők: *Molnár* Gyula írta a „*Dicsvágó*“, *Prém* József a „*Selyemleány*“, *Zboray* Aladár a „*Harmadik nem*“, *Mervay* Zoltán debreceni író pedig az „*Egyszerű leány*“ című darabot.

* *Mascagni* Amerikában. Bostonból táviratoz-zák, hogy *Mascagni* 4000 dollár biztosíték adása után a felsőbbíróság rendelkezése szabad-lábra helyezték. Mindjárt szabadulása után *Mascagni* volt üzletvezetőjét 50.000 dollárért bepe-relte alaptalan elfogatása miatt.

*** Kincses Kalendárium.** A Kincses Kalendárium, mostanság az egyetlen valóságos kalendárium az egész magyar irodalomban. Az ilyen könyv igazi naptári része persze nem fér el hat sovány lapon, hanem 224 oldal kell neki, hogy elegendő helyet juttasson a háziasszonynak, a ki jól teszi, hogyha a háziartásának adatait napról napra ide jegyezi föl; minden egyes napra jut hely bőven. Nemcsak az esztendőre vonatkozó kronológiai, csillagászati, gazdasági és háztartási adatokat; a jövőt tárja elénk, hanem a múltat is; elmondja a múlt esztendő történetét, rövid, dátum szerinti adatokban. A krónika után következik a kalendárium egyetlen szomorú lapja: a múlt esztendő husz nagy halottjának kitűnő arcképeivel. Valami kétszáz oldalon ismeretterjesztő cikkeket is közöl a Kincses Kalendárium, összesen 750 képpel. A Martin que sziget tüzihányó kitörése után íródott egy nagy, 21 oldalra terjedő tanulmány a földgyomráról, — a földrengések és a vulkánikus tűnemények tudományos magyarázata ez, a világ nevezetes tüzihányó hegyeinek képeivel. Tizenhat lapon az egész világ térképét is közli a Kincses Kalendárium. A szerzetes rendekről, az oltráról s a székesegyházakról külön cikkek szólnak. A világirodalom hírneves színműveit s a világ leg-híresebb orvosait két nagy cikk ismerteti. Nagy cikk ismerteti Az-ia fővárosait, s mindegyik városnak a képét is közli a Kincses. A tizenkét képben és egy-egy cikkben megtanítja a hölgyeket fésülni, képekben és cikkben megtanít benünket birkózni és adósságot törleszteni. Az erős, kemény táblába kötött, ötszázhuszonnyolc lapos, negyvenkét nagy cikkkel és hétszázötven képpel megjelent 1903. évi Kincses Kalendárium ára két korona.

*** A magyar irodalom története.** Már régen merült fel a közömbösítés, hogy a magyar nemzet története irassék meg egy kisebb szabású műben is, mely kisebb terjedelmével, előadásának egységes hangjával lehetővé teszi, hogy az úgynevezett „nagy közönség” is olvassa nemzetének dicsőséges múltját. Egy ilyen történelmi munka megírására egyike a leghivatottabbaknak *Aczady Ignác*, ki közállapotaink eleven színű és alapos megrajzolásával elévülhetetlen érdemeket szerzett. Köz- és magánlevéltárainknak a legszorgalmasabb kutatója s nagy előnye, hogy benne az alapos kutató, a kritikus szemmel néző tudós s az eleven tollú író igazi harmóniában egyesül. A Magyar-birodalom története — a tervezet szerint — 80 ivuyi terjedelemben, 40 két íves füzetben jelenik meg. Egy-egy füzet ára 60 fillér. Elő is lehet rá fizetni hat füzeteként 3 korona 60 fillérral, tizenkét füzeteként 7 korona 20 fillérral, tíz füzeteként 6 koronával, vagyis a 40 füzetes, két kötetes munka ára 24 korona. Kiadja az „Athenaeum.”

A bolgár fejedelem köszöntője.

(A román király Bulgáriában.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 12.

A román-bolgár viszony végre mégis meg fog javulni. *Károly* román király és *Ferdinánd* bolgár fejedelem Ruszcsukban találkoztak egymással és holnap együtt utaznak Plevnába az elesett román, orosz és bolgár katonák sírjainak megkoszoruzására.

A román király ezzel a látogatással már rég adósa volt a bolgár fejedelemnek, a ki előzőleg két ízben is járt Sínaiában a román udvarnál. A fogadtatás szívélyes volt és előrelátólag jó hatással lesz a két ország diplomáciai viszonyára. Mindenesetre kedvező jelnek tekinthető a Balkán békéjére nézve a két fejedelem találkozása, mert a félsziget államai amúgy is folyton rossz viszonyban vannak egymással és a határsértések, valamint a diplomáciai konfliktusok egymást érik.

A román király ma résztvett Ruszcsukban a tisztiklub díszbédijén, hol *Ferdinánd* bolgár fejedelem a következő pohárköszöntőt mondotta:

Oszinte meglepődéssel üdvözölöm a felséges szomszédot bolgár földön. A király ő felségének a jelenléte a két ország barátságos viszonyának bizonyítéka. Kijelentem, hogy én és kormányom semmit sem fogunk elmulasztani, hogy a jó viszonyt megerősítsük és fejlesszük.

A látogatás ebben a pillanatban annál fontosabb, mert egybe esik 25 ik évforduló-

jával a felszabadításnak, a melyből a király ő felsége és a román hadsereg a Duna és a Balkán közötti harctereken dicsőségesen kivette a részét. Mi bolgárok hálás emlékeztünkben tartjuk ezt. Ezzel a gondolattal a király és a királyné ő felségeik egészségére, Románia dinasztijára és jólétére üritem poharamat.

A román király válaszában köszönetet mondott a meleg fogadásért, a melyben a fejedelem, a hadsereg, a nép és Ruszcsuk városa részesítette bámulatba ejtette. Ez a fejlődés csak a 25 évvel ezelőtt lezajlott felszabadító háborúnak köszönhető. Örül, hogy ennek emlékét most megünneplik a két nemzet viszonyának javítása érdekében. Poharát a fejedelem, a fejedelem anyja, a hercegek és hercegnők egészségére és Bulgária népére üriti.

Arad nemzetiségi kerülete.

(Vita a közgyűlésen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

A városatyák számának megszorítása következtében szükségessé vált Arad választókerületeinek új beosztása. Ezt egy bizottság, melyet a törvényhatóság küldött ki, *Kádas Kálmán* főjegyző és *Kilényi János* alszámvevő elő munkálatai alapján el is készítette. Az új tervezet szerint Arad nyolc választókerületre lesz beosztva s ezek közül hét esik a bel- és külvárosokra, a nyolcadikat pedig a külső részek: *Séga*, *Poltura*, *Gáj* és a *tanyák* képezik.

A tervezetet a mai közgyűlés elé terjesztette be elfogadás végett a tanács, mielőtt azonban a közgyűlés a határozatot meghozta volna, *Kiss Ferenc* törvényhatósági bizottsági tag megfontolást érdemlő körülményt hozott fel a tervezet hibájaként. Ebből a felszólalásból érdekes vita keletkezett nemzetiségi ügyről, mely a városatyák egy részének véleménye szerint akkor fog jelentkezni a városháza dísztermében, ha a szóban forgó nyolcadik választókerületet fel nem osztják, vagy másként nem szervezik.

A vita lefolyása ez volt:

Kiss Ferenc felhívja a közgyűlés figyelmét a nyolcadik kerületre, melyet *Séga*, *Poltura*, *Gáj* és a *tanyák* alkotnak, s amelynek lakosai, szavazói is tehát, csupa román és szerb nemzetiségűek. Ha nem akarja a város, hogy úgy járjon, mint Aradmegye törvényhatósága, hogy esetleg itt is felüsse fejét a nemzetiségi harc, ha nem akarja, hogy ma-holnap ebben a tereben is románul beszéljenek.

Edvi Illés László: Itt próbálja meg azt valaki!

Kiss Ferenc . . . akkor összak fel ezt a kerületet, csatoljanak hozzá más városrészt is, szóval új beosztást vigyenek abban keresztül. (Helyeslés.)

Institúris Kálmán polgármester feleslegesnek tartja *Kiss Ferenc* indítványát s nem osztja annak aggodalmaiban. A kerület szavazói nem románok, inkább túlnyomóan szerbek, de egyik részük sem szavazott, és kívánt nemzetiségi jelöltet.

Müller Lajos helyesli *Kiss Ferenc* felszólalását. A magyarság hegemoniáját biztosítani kell, különösen olyan ekszponált megyében, mint Aradmegye. Nem fél ugyan attól, hogy Aradmegye törvényhatóságát megmételjezi majd az a néhány tudós, akik a megyeházán olyan nagy hangon szavaltak, itt azok talajt nem kapnak a lábuk alá, menjenek oda, ahol a boldogságukat megtalálják, ne zavariják itt a magyarokat. Gondos körülményekkel készült el a bizottság munkája, de be kell ismerni, hogy itt hibája van a munkálatnak s ezen javítani kell, nem szabad még azt sem megengedni,

hogy ezt a VIII-ik kerületet felhasználják a nemzetiségek a talaj előkészítésére.

Institúris Kálmán polgármester még attól sem félne, ha egy-két nemzetiségi városatyá bekerülne a törvényhatóságba. Hát ettől az a százhatvan képviselő megijedne? Gyávaóság volna az ettől a testülettől.

Mittner József szintén óvatosságra int, ő ismeri azt a környéket s alaposan fél attól, hogy nem egy-két, hanem 6—8 nemzetiségi képviselő fog bekerülni a törvényhatóságba. A megyénél is csak az az egy-két ember beszélt, akitől a polgármester nem fél, mégis bosszankodással olvastuk a gyűlésről szóló hírlapi tudósítást.

A polgármester szavazásra tette föl a kérdést a kerület változtatlanul-hagyása, illetőleg a tanács javaslata és *Kiss Ferenc* indítványa között. Felállással szavaztak a városatyák s a többség a tanács javaslatát fogadta el. Így aztán a tervezetet változás nélküli terjesztik föl jóváhagyás végett a belügyminiszterhez.

MULATSÁGOK

(==) **Az atléták bálja.** Az idei farsang legfényesebb mulatsága az atléta bál lesz, melyet az aradi atletikai klub rendez január 10-én a Fehér Kereszt nagytermében. A bál attrakciója a *körmagyar* lesz, melyet a rendezőség szervez és bemutat a közönségnek. A klub nem csak ez alkalomra készíti elő ezt a szépséges magyar táncot, hanem állandósítani akarja Aradon. Ha ez sikerülne, úgy az atléták bálja korszakos, kiemelkedő eseményévé válik a farsangi krónikának.

A pénztáros tévedése.

(Sikkasztás, vagy tévedés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Érdekes ügyben hozott ma ítéletet a budapesti kir. tábla. Egy bankpénztáros sorsa fellett kellett itélkezni, azaz eldönteni, hogy az intézetnél felfedezett 12,000 koronás pénzhányó tévedésből állott-e elő, vagy pedig a pénztáros bünnössége folytán.

Az ügy részletei a következők:

Az egyesült Budapest fővárosi takarékpénztár terézvárosi osztályának pénztárában 1901. július 27-én 11,938 korona s 95 fillér hiányt talált az ellenőr. A bank igazgatósága felelőségre vonta az intézet pénztárosa: *Lamotte Vilmost*, aki azzal védekezett, hogy egy E. F. betűvel jelzett betéti könyvre 120 korona 55 fillér helyett tévedésből 12055 koronát fizetett ki.

Az igazgatóság gyanusnak találta a dolgot s *Lamotte Vilmost* állásától felfüggesztette. *Lamotte* a felfüggesztés után öngyilkossági kísérletet követett el.

A vizsgálat folyamán alatt kitűnt, hogy *Lamotte* pénztári könyvében törtrészek vannak s azon a bizonyos 120 korona 55 filléres, de *Lamotte* által kitörölt tételen egy „packa” van. Azonkívül nem egyezik a pénztáros könyve a napibiztos és ellenőr könyvével.

Az ügyészség sikkasztásért emelt vádat *Lamotte* ellen. *Lamotte* és védője pedig azzal védekezett, hogy ellopták tőle a hiányzó összeget, hogy már máskor is hiánya volt, vagy hogy tévedésből fizette ki másnak.

A törvényszék az ügyész vádja alapján sikkasztásért egy esztendei börtönrre ítélte.

Felelősség folytán ma tárgyalta ez ügyet a kir. ítéltábla II. büntetőtanácsa *Hérics Tóth* János elnöke alatt.

A tábla *Istvánffy* Lajos táblabíró referádája és *Vargha* Ferenc főügyész helyettes indítványa alapján *Lamotte* Vilmost a vád és következményei alól felmentette.

Az ügyész és magánvádló megnyugodott az ítéletben.

TANÚGY.

(—) Az Aradvidéki Tanítóegylet marosmenti fiókköre folyó évi november hó 15-én délelőtt 10 órakor *Soborsziban* az áll. isk. tantermében tartja őszi ülését. Targysorozat 1. Elnöki megnyitó. 2. Számítástanítás. Előadó *Arnold* J. áll. ig. tanító. 3. Pnominimika. Előadó *Papp* L. áll. tanító. 4. A tavaszi ülés idejének, helyének megállapítása és működők felszólítása esetleg kijelölése. 5. Indítványok. 6. Tisztujtás.

Vasuti szerencsétlenség.

(Egy halott, nyolc sebesült.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Végzetes szerencsétlenség történt, mint táviratban jeleztük már, a vásárhely—makói vasútvonalon. Az épülőfélben levő makói vasútnál egy ember lelta halálát vigyázatlansága és vakmerősége folytán és nyolc ember súlyosan megsérült. A szerencsétlenségről a következő részletes tudósítást kaptuk:

Hajnalban a hmvásárhely—makói vasútvonalon Makó felé tíz homokkal telt lórékocsit tolt egy mozdony. A rácutféli átjárón a makói ut mentén fuvarokocsik haladtak szép sorjában ki a tanyák felé. A robogó mozdony előtt áthaladt már egy pár szekér. *Benke* János fuvarosé volt leghátul.

Intettek neki, hogy ne menjen át a vonat előtt, azonban e figyelmeztetés nem használt, mert úgy látszik egy kissé ittas volt. Közé csapott a lovaknak s meg akarta előzni a vonat odaérkezését.

A haladó vonat azonban, melynek mozdonya hátul volt, éppen abban a pillanatban érkezett az átjáróhoz, amikor a lovak a sínekre értek. A kocsi fékező hiába fékezett, a vonatot nem lehetett megállítani. Egy szempillantás alatt összecsapott a kocsi az első lóréval. A balról befogott lovat a lóré azonnal elkapta, két lábát leszelte s agyonnyomva, a töltés oldalára kidobta. A másik ló a nagy ütés következtében visszaesett a töltés másik oldalára, de annak semmi baja nem történt.

A haladó vonat a szekeret maga elé tolt, melyből *Benke* János fuvaros kiesett. A homokkal telt lóré alá került s a nyakát a kocsi kerekei nyomban lemetsztették törzséről. A véres fej legurult a töltés oldalán az árokba. A vonat kereke az egyik csizmájának talpát is leszakította.

A nagy sebből csak úgy patakzott a vér s a síneket és a töltést hosszú vonalon pirosra festette. *Benke* János holtteste, melyből egyszerre kiszaladt az élet, ahogy a nyakát a kerek elmettszette, ott feküdt összeroncólva, fej nélkül a pályatesten. A szekeret azonban vitte a vonat tovább. Az összeütközés helyétől körülbelül ötven méter távolságra tolta maga előtt a pozdorjává tört szekeret a vonat. A vonat homokkal telt lóréin körülbelül negyven munkás foglalt helyet.

Az összeütközés után a megijedt munkások egyrésze leugrált a vonatról s ezenközben is többen kisebb-nagyobb zuzódásokat szenvedtek. A haladó vonatot, bármiképpen fékeztek, az eredetileg nyert sebességből keveset vevett s így a sínekre jutott eltört kocsirészek okozták azt, hogy a vonat kisiklott. A négy első lóré, amelyben körülbelül tíz munkás ült, lefordult a pályatestről. A homokkal megtelt

kocsik a két méter magas töltésről estek le s a rajtuk levő munkásokat maguk alá temették.

A négy első lóré egészen összetört. A hatalmas vastengelyek elgörbültek. Sok erős vasrész letört. A sínek körülbelül husz méter hosszúságban elhajoltak, elgörbültek. Sőt el is törtek.

Nyögés, jajgatás, kiabálás jelezte azt a nagy fájdalmat, amelyet a kocsik alá kerültek szenvedtek. A kisiklás után a vonatot sikerült megállítani. A munkások rögtön előszedték szerencsésüket, hogy a homok és kocsik alá került sebesült társaikat kiszabadítsák.

A vonatfékező oly szerencsétlenül esett, hogy a lóré eltört alkatrészei s a lóré összehorpasztották mellkasát s belső sérülés miatt a száján csak úgy dült ki a vér.

A romok alól úgy huzták ki a sebesülteket, akiket a homok nem fődött be. Akik a homok alá kerültek, siettek kiásni. A nehéz sebesülteket végig fektették a földön. Nyolc ember sérült meg súlyosan. Némelyiknek vagy a végtagjai vannak összezúzva, vagy zuzódásokat szenvedett, vagy belsőleg sérült meg a nagy nyomás és esés következtében.

A véres szerencsétlenségről rögtön értesítették a rendőrséget és a bíróságot.

Hamis pénzek Aradon.

(Felfedezett új-aradi pénzhamisító banda.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Pintye György, az aradi pénzhamisító még ki sem szenvedte büntetését a tavaly Aradon üzött pénzhamisításai miatt, s már újabb bandát szervezett magának hasonló célra. *Pintye* György pénzhamisítási ügye tudvalevőleg a nagyváradi törvényszék előtt van, a végtárgyalást azonban nem lehetett megtartani, mert *Pintye* a fővádlott, beteg lett.

Azóta újabb tárgyalást nem tűztek ki az ügyében, *Pintye* felgyógyult s új bandát alakított *Ujaradon*. Ugy fedezték fel ezt a pénzhamisító társaságot, hogy *Podoba* Jácánét, aki *Pintye* nagyon ja, megcsipték a rendőrök, mikor egy hamis ezüstforintonson adott tul. A pénzt elkobozták tőle s megfigyelés alá vették.

Éközben az aradi vásárban egy *Nikolin* nevű ember is hozott hamis ezüstforintosokat forgalomba. Ezt a rendőrség elé állították, ott ujaradi alkuszának mondta magát s a hamis pénzekről semmit sem akart tudni, azt mondta, hogy ő is a vásárban kapta valakitől.

A rendőrség bünyügyi osztálya erre megkezdte az ujaradi rendőrséget, hogy tartson házkutatást *Nikolin* lakásában. A csendőrök ezt meg is tették, hamis pénzt azonban nem találtak.

Csak hogy az aradi detektívek megtudták azt, hogy *Nikolin* *Podobáné*hoz sűrűn jár s hogy *Pintye* György egy külön lakást tart *Ujaradon* *Nikolin* számára. A csendőrök ide is elmentek házkutatást tartani s ott találtak is egy nagy csomó hamis ezüst pénzt s megtalálták az ezek gyártásához szolgáló készüléket is.

A hamis forintosok könnyen felismerhetők sulyukról és fogásukról is. Valamennyi 1884 és 1887-es kelettel készül s teljesen megegyeznek a *Pintye* által tavaly gyártott hamis forintosokkal. Ebből is látszik, hogy a *Pintye* keze belejátszik a legújabb aradi pénzhamisításba.

A hamis forintosokat és a gyártó készüléket természetesen elkobozták s az aradi rendőrség az ujaradi csendőrökkel folytatja a nyomozást.

SPORT.

+ A Meteor kerékpár klub a szegedi kirándulás miatt elmaradt választmányi ülését holnap, csütörtökön tartja meg, melyre a választmányi tagokat meghívja az elnökség.

Vita a kávéházi-zenéről.

(Nem lesz zene-báran.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Váratlanul és fölötte röviden elintézték a mai közgyűlésen a csak félig megszületett zene bárcák intézményét. *Müller* Károly nem tartotta helyesnek, hogy a jövőben csak öt korona sarc lefizetése ellenében lehessen mulatni, erre felállt *Sarlot* Domokos főkapitány s kijelentette, hogy neki sem nagyon tetszik az eszme s attól szívesen eláll.

Müller Károly azzal indokolta meg álláspontját, hogy az öt koronás bárcák behozatala a kávéház-ipart üzök rovására megy. Eddig elég volt az egyszerű bejelentés, a jövőben azonban csak öt korona mellett lehet majd élgánnyal mulatni. Kérde, hogy halkabb és kevésbé csendháborító ott az a zene, ha öt koronát szednek érte? Örüljünk — fejezte be felszólalását *Müller* — ha a 61 százalékos pótdadó mellett kedve van még valakinek Aradon mulatni.

Sarlot Domokos főkapitány teljesen igazat ad *Müller* Károlynak. (Helyeslés.) Öt évek óta sürgetik és kérik, hogy pénzdíjellenében engedje meg a záróra hosszabbításokat s maguk a kávéások kérték ezt. Felesleges volt pedig, mert az inspekciós rendőrtisztek utasítva vannak arra, hogy a mulatóknak — ha csak botránytól nem kell tartani — adják meg a zeneengedélyt.

A közgyűlés el is ejtette a zenebárcák behozatalát. *Fényes* Dezső erre azt kérte a szabályrendeletbe belefoglalni, hogy a kávéházi terraszokon esti 11 óráig szabad legyen rézfúvó-hangszerekkel is játszani.

Sarlot Domokos főkapitány szerint a terraszok közteret képeznek s így ez a kérdés nem a kávéházi ipar gyakorlásáról szóló szabályrendeletben intézendő el. Feleslegesnek is tartja *Fényes* indítványát, mert a terrasz-zenére úgy is megkapják a kávéások az engedélyt.

Nemes Zsigmond dr. és *Sarlot* Domokos főkapitány között heves vita keletkezett erről a kérdéstről, majd újból *Fényes* Dezső szólalt fel, aki nem szeretné, hogy az engedély megadása a főkapitány jó-, vagy rossz kedvétől függjön. Szabályrendeletben kell ezt a kérdést tisztázni.

Steiner Jakab a tanács javaslatát pártolja. (Felkiáltások: Elfogadjuk!)

Ábrai Lajos még szólni akart, a polgármester azonban kimondta a határozatot, hogy ennek a kérdésnek szabályrendeletben való körülírása felesleges, s így *Ábrai*nak nagy zugás között nem adta meg a szólásjogot.

Igy aztán az egész zene ügy le került a napirendről.

HIREK.

A kitagadott grófné.

— Az Orczy család pöre. —

Arad, november 12.

Nagy örökösödési pör kezdetét jelenti az a rövidke hír, amit a hivatalos lap nyomán közölhetünk: hogy özv gróf *Gyürky* Ábrahám-né szül. báró *Orczy* Saroltát a bíróság elmebetegség címén gondnokság alá helyezte.

Az elmebajos grófné a néhány év előtt, 12 millió korona vagyon hátrahagyásával elbunytt báró *Orczy* Istvánnénak a leánya. Pörbe most

azért száll, mert édesanyja a végrendeletében teljesen kitagadta és csak a többi gyermekeiről: gróf Károlyi Viktornéról, báró Pirét Bélánéról és báró Orczy Elekről gondoskodott. A pernek, melyet most a gondnok indít, a köteles rész kiadatása lesz a tárgya, miután a perenkívüli eljárás úgy a közjegyző, mint a hagyatéki bíróság előtt már befejezést nyert. Az öreg báró Orczy Istvánné életében elajándékozta Budapesten a Károly-köruton levő nagy Orczy-ház egy-nyolcad részét gróf Károlyi Viktornénak, és a velizredai birtokát báró Pirét Bélánénak. Általános örökösévé pedig végrendeletével báró Orczy Eleket téve meg, a most gondnokság alá helyezett gróf Gyürkynét teljesen kizárta.

A végrendeletet ezeknél fogva a gondnok először alaki okból támadja meg, mert báró Orczy Istvánné 85 éves volt már, a mikor végrendeletét vidéki birtokán, állítólag sajátkezűleg megírta. Továbbá tanu sincs a végrendeleten, melylyel egyik gyermekét, minden várandóságától megfosztja. Támadja azonfelül a testamentumot anyagi okokból is, még pedig azért, mivel az ajándékozások által, melyeket báró Orczyné életében tett, mellőzött leánya a köteles részt illetőleg sérelmet nem szenvedhet. Egyébként az örökösök közt egyezségi alkudozások is folynak, de a gondnok, miután kiskoruk is érdekelve vannak, csak az árvaszék utasítása szerint járhat el.

Gróf Gyürky Ábrahámné, tizenkét millióról lévén szó, a köteles részét 1.500.000 koronára teszi. A pör természetesen évekig fog eltartani, főképp azért, mert a felperes bizonyítani akarja, hogy báró Orczy Istvánné után az ingatlanokon felül milliókat kitevő készpénz, értékpapír és ékszer is maradt.

— A város a lóvasut-társaság ellen. A mai közgyűlésen tárgyalás alá került az aradi lóvasut-társaságnak kérelme, mely azt foglalta magában, hogy adjon a város neki, a villamos vasuttra vonatkozó tárgyalások felfüggesztésével 1903. év végéig időt a motoros közlekedés tanulmányozására. A közgyűlés a közlekedésbizottság és a tanács javaslatára az egy évi *halasztási időt megtagadta*, ellenben felhívta a lóvasut-társaságot arra, hogy a hozzá intézett feltételekre tizenöt nap alatt adja meg a választ, különben a város megszakítja a vele való további érintkezést.

— A belga király lemondása. A minap még az a hír járta, hogy II. Lipót belga király meg akar házasodni. A hírt nem cáfolták meg kifejezetten, de most Brüsszelből olyan hír érkezik, amely a király fiatalos szándékával homlokegyenest ellenkezik. A legújabb hír szerint a belga király belefáradt az uralkodásba és *le akar mondani*. Münchenből is jelentették, ezt a hírt, még pedig összefüggésben azzal, hogy Albert, flandriai herceg, a belga trónörökös hirtelen elutazott Possenhofenből hol apósánál időzött. A müncheni hír szerint Albert herceg azért utazott el, mert Lipót királyon lelki depresszió vett erőt és le akart mondani. Egy későbbi brüsszeli távirat megcáfolja ezt a hírt és azt mondja, hogy a híresztelést arra lehet visszavinni, hogy Lipót király most nagyon nyomott kedélyű. De lemondásáról szó sincs.

— Lónyay grófné budapesti háza. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Lónyay Stefánia grófné a budai Albrecht-uton százhatvanezer koronáért kétemeletes házat vett ama szándékkal, hogy ezentul minden évben hosszabb ideig Budapesten fog tartózkodni. A ház mostanig a kiskorú Lónyay Páma grófné tulajdona volt. A lakásberendezést Lónyayné már megrendelte.

— Böhme ügye a nagyváradi tablán. Az Aradi ipar és népbank sikkasztásának aktáit buzgalommal tanulmányozza Balogh Samu nagyváradi táblabíró, az ügy referense. A nagyváradi kir. tábla ötös büntető tanácsa Ritók Zsigmond elnöke alatt holnap csütörtökön határoz a Böhme Adolf védőjének, Csédly Károly dr.-nak, az aradi törvényszék vámtanácsának a letartóztatást elrendelő határozata ellen benyújtott felebbezése tárgyában.

— A prágai sikkasztás. A prágai Szt.-Vencel bankban, mint sürgönyzik, ma konstataáltak, hogy a sikkasztás folytán előállott összes hiány *hétmillió korona*.

— A rituális gyilkosságról. Blöckler Ottót, a berlini Staatsbürgerzeitung szerkesztőjét, akit Bécsben letartóztattak és a német hatóságoknak kiszolgáltattak, ma a börtönből, ahol hat hónapi fogságbüntetést szenved el, a bíróság elé vezették. Három rendbeli vád volt ellene a zsidó vallás intézményeinek megsértése és gyűlöletessé tétele miatt, de ma csak az egyik ügy került tárgyalásra, amelyben Strack Herman teológiai tanár megsértésével vádolták. Miután ebben a pörben a rituális gyilkosság is szerepet játszik, Blöckler azt indítványozta, hogy Ziehm szavazó bíró helyett, aki el van fogulva, más bírót hívjanak meg. Erre Ziehm a következő kijelentést tette:

— Nem emlékszem arra, hogy a Dewald könyvkiadó ellen tartott végtárgyaláson a vádlottnak és védőjének a rituális gyilkosságról tartott előadásán szánalmasan mosolyogtam vagy fejemet ráztam volna, de lehetségesnek tartom. Az a kérdés, vajon van-e zsidó rutia is gyilkosság, nem új; illetékes helyről már régen megcáfolták; de ha mégis még mindig újra meg újra akadnak emberek, akik ezt a kérdést tudatlanságból, üzleti érdekből vagy zsidógyűlöletből napirendre akarják hozni, ezért még nem követelhetik a bírótól, hogy kedvükért és céljuk kedvéért tudományos meggyőződésüket félretegyék és hogy a tudománnyal és igazsággal merőben ellenkező fölfogásukat egyébre érdemesítse, mint csodálkozásra és mosolygásra. Lehetséges tehát, hogy nevettem, de azért nem tartom magamat elfogultnak.

A törvényszék elvetette Blöckler indítványát és folytatta a tárgyalást.

— Szinigazgatóból postatitkár. A hivatalos lap mai száma a kinevezések rovatában a következő hírt közli: A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Relle Iván végzett joghallgatót a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába postai- és távírda titkárrá nevezte ki. Relle neve nem ismeretlen. Hosszu éveken át mint fővárosi hírlapíró és a Népszínházban Evva Lajos igazgató oldala mellett működött. 1896-ban Relle a Magyar Színház majd néhány év múlva a pozsonyi színház igazgatója lett. A rendkívüli műveltségű, fáradhatatlan szorgalmu ember azonban nem tudott boldogulni. Vasszigora nem tetszett sokaknak és végül kénytelen volt félreállni. Tapasztalatai arra birták, hogy teljesen hátat fordítson a színművészetnek és valami más polgári foglalkozás után nézzen, a hol műveltségét érvényesíthesse. Így lett belőle postatitkár.

— Alispán és hírlapíró. Markhot Gyula nyitrai megyei alispán feljelentése folytán, a multkoriban Lengyel Béla, a „Nyitrai Megyei Ellenőr” segéd-szerkesztőjét öt koronára büntették meg, mert a bejelentő hivatalban családi vezetékneve mellett írói nevét is bejelentette és ezt a nyitrai megyei rendőrkapitányság, majd felebbezése folytán maga Markhot alispán is, mint másodfoku hatóság kihágásnak minősítette. Most meg Lengyel Béla a nyitrai megyei rendőrkapitányságnál följelentette Markhot alispánt, hogy a „vittenci” előnevet *jogtalanul* használja és egyben a belügyminiszteriumhoz intézett beadványában kéri, hogy egy szomszéd vármegye hatósága delegáltassék ennek az ügynek az elbírálására. Az ügy Nyitra megyében óriási feltűnést kelt és ért-

hető kíváncsisággal várják a különös névháboru fejleményeit.

— Aradon elfogott jegyző. Az aradi rendőrség ma elfogta Aradon Janovszky János volt községi jegyzőt, akit az *erzsébetvárosi* törvényszék hivatali sikkasztás miatt 1898 óta köröz. A rendőrség ma este átadta és átkísérte Janovszkyt a királyi ügyészséghez, amely a sikkasztót Erzsébetvárosba fogja toloncolni.

— Gyászemlékünnepe. boldogult Deutsch Bernát, az aradi izr. árvaház nagylelkű gyámoltója kegyeletes emlékének tiszteletére csütörtökön délután egy negyedöt órakor az árvaházban (Lujza-utca 1. szám) kegyeletes gyászemlékünnepelely tartatik.

— A szédelgő Matuska gróf családja. Megírtuk, hogy Matuska László gróf, helyesen Mattouschek László felesége válóper indított férje ellen. Az asszony most arra a keserű tapasztalatra ébredt, hogy a válóper megindítása igen sok akadályba ütközik, amennyiben még az sem egészen bizonyos, vajon az Arad és Temes megyei Mattouschek József egy és ugyanazon személyek-e a lipői Matuska László gróffal? Valamint az is a legkevésbé van bebizonyítva, hogy a férje igazi neve Mattouschek. Senki sem tudja, így az elhagyott és rutul megcsalt feleség sem, hogy a csalónak mi az igazi neve és mikor és hol született. Amíg tehát a csaló kézzre nem kerül, annak kiléte aligha lesz kipuhatolható. Epp oly akadályba ütközik majd a házasságtörési, valamint a három kiskorú és egy elhalt gyermekük születési anyakönyvének a kiigazítása is, mert a csaló már házasságának működése előtt vette fel a grófi és doktori címet s így gyermekei is mint grófok vannak az anyakönyvbe bejegyezve. Igen jellemző, hogy a csalót Temes megyében mint szolgabírói írnokot, Aradmegyében pedig mint jegyzősegédet, mindkét megyében pedig mint sikkasztót é mint Mattouschek Józsefet ismerték és mégis megeshetett az, hogy Aradmegyében később mint Matuska László gróf házasságot kötött egy okleveles tanítónővel. Csodálatos, hogy senki sem ismert rá a sikkasztóra, akinek alakja, megjelenése és arcvonásai oly jellegzetesek, hogy aki egyszer látta, évtizedek multán is feltétlenül ráismer.

— Gyilkos tűzijáték. Rugen szigete melletti Nerő fürdőhelyen ma szerencsétlenség történt. A gyógyház felavatása alkalmával tűzijátékot rendeztek, s egy rakéta felgyújtotta az *összes puskaport*, mely a tűzijátékhoz kellett. Borzasztó robbanás támadt, melynek tizenhárom halottja és több mint száz sebesültje van.

— Eltűnt borkereskedő. Nagy feltűnést okozott Moóron Neufeld Károly moóri borkereskedő és szódavizgyáros eltűnése. Neufeld azal az ürügygyel távozott el még a mult hé végén hazuról, hogy üzleti ügyekön Bécsbe utazik, de azóta nem adott életjelt magáról még aggódó családjának sem. Neufeld, akit mindenki vagyonos embernek ismert, az utóbbi időben nagy pénzzavarral küzdött s így bizonyosan hitelezői elől Amerikába menekült. Ezt látszik igazolni azon körülmény is, hogy egy Amerikából hazatért bakony-árkányi ember Neufeldet állítólag Hamburgban látta. Az eltűnt borkereskedő passzívái jelentékeny összeggel felülmúlják az aktív vagyont. A nagyszámu hitelezők — kikkel Neufeld rokonai megkísérlik az egyezséget — még nem tettek feljelentést ellene.

— Kedvezményes vasuti jegyek. Mint a magyar államvasutak igazgatósága jelenti, a jövő 1903. évre érvényes féláru vasuti-jegy váltására jogosító arcképes évi igazolvány kiállítására már megkezdődött. Miután a jelenleg érvényben levő igazolványoknak öt évi időszaka és évvél letelik, azok többé nem érvényesíthetők s új igazolványok állítatnak ki. Minthogy az új iga-

zolványok kiállítása jelentékenyen több időt vesz igénybe, mint az egyszerű érvényesítés, ennél fogva saját érdekükben ismételtlen figyelmet kell az ily jegyekre jogosultak, hogy igazolványaik kiállítását a magyar királyi államvasutak igazgatóságától (Budapest, Andrássy-ut 73—75. szám alatt) haladéktalanul kérelmezze. Az igazolványok kiállítása ugyanazon a módon kérelmezendő, miként ez a megelőző években történt; a tényleges szolgálatban állók által ugyanis a rendes szolgálati uton, a nyugdíjasok által pedig hatóságilag látalmazott kérvényekkel, amely kérvényeken azt, hogy a kérelmező nyugdíjas és évi fizetéssel ellátott állása nincs, hivatalosan kell igazolni. Minden egyes kérelmező részéről ezuttal teljesen új, a legutóbbi időből származó látogató-jegy nagyságú fénykép csatolandó, amelynek alsó részén neve sajátkezűleg és olvashatólag aláírandó. Már használt, lebélyegzett, avagy hibás fényképek visszaküldetnek.

— **Ongyilkos hivatalnok.** *Hutlera* József Nándor, 22 éves budapesti Ganz-gyári hivatalnok hétfőn délután Margit-körút 45 szám alatti lakásán mellbe lötte magát. Este 8 óra volt, a mikor a házbeliek észrevették az esetet, elhívták a mentőket, a kik veszélyes sebet bekötve, az új Szent János kórházba szállították. Az előkelő családból való fiatalember reménytelenül szerette egy magas állású tisztviselő leányát, s ez oka tettének. A Ganz-gyárban az élelunt kezelése alatt álló ügyeket átvizsgálták s azokat teljesen rendben találták. Aligha marad életben.

— **Boszuálló nyomdászok.** A budapesti nyomdászok sztrájkja előtt *Rubin* Izidor Király-utca 15. sz. alatt lakó nyomdatulajdonos szedői tárgyalásokat folytattak a nyomdatulajdonossal az új árszabály dolgában. Rubin elfogadta az új árszabályt, de kijelentette, hogy semmiféle nyilatkozatot nem ír alá. Ezt a munkások kibúvónak vették és boszúból összetörték a gyorsajtó gépet, ami által 1000 korona kárt okoztak a tulajdonosnak, ezenkívül még az üzemet is megakadályozták. A rendőrség ki nyomozta a tetteseket, akik *Szombathelyi* István gépmester, *Neufeld* Alfréd és *Schiffmann* Zsigmond nyomdászok voltak. Szombathelyi titokban seprűt tett a gépbe, Neufeld pedig addig hajította, amíg a gépnek 10 foga kitört, amíg ezek romboltak, Schiffmann őrt állt, Schiffmann Zsigmondot, aki külföldi illetőségű a rendőrség letartóztatta. Szombathelyi megszökött. A rendőrség őt körözi. Neufeld ellen is folytatják a vizsgálatot.

— **A „kis Kohn” párbajok.** A „kis Kohn” rémuralma mind nagyobb mérveket ölt. Tegnap Budapesten már becsüleibeli ügy is támadt a „kis Kohn” nyomában. Az ügynek véres párbaj lett a következménye, melyet ma délből vívtak meg egy ismert fővárosi vívóteremben. A felek *Waldmann* Soma taktarékpénztári tisztviselő és *Gosztolák* József első éves joghallgató voltak. Ez utóbbi tegnapelőtt este egy kerepesi-uti kávéházba berohant és az ott billiárdozó *Waldmann*nak a fölébe ordította: „Nem láttad a kis Kohnt?” *Waldmann*, aki éppen egy mesterlökéssel készült egy ötvenes játszmat befejezni, emiatt annyira dühbe jött, hogy *Gosztolák*ot dákójával fejbe ütötte. *Gosztolák* erre kihívta *Waldmann*at. A párbaj ma *Gosztolák* súlyos sebesülésével végződött, s kinek *Waldmann* az arcán egy nyolc centiméteres hosszú sebet vágott. A párbajt elítélendő cselekménynek tartjuk, de talán ebben az esetben nem volt oly indokolatlan. A „kis Kohn” ellen, úgy látszik, már csak karddal lehet védekezni.

— **Radziwill herceg adóssága.** A nyáron nagy feltűnést keltett, hogy *Radziwill* porosz herceg és *Chotek* Henriette grófnő eljegyzése váratlanul fölbomlott. Csakhamar kiderült, hogy menyasszony küldötte vissza a jegygyűrűt, mert *Radziwill* herceg randkivül el volt adósodva. — Most a herceg egyik bizalmas emberét, *Noettger* Arnoldot Berlinben letartóztatták, mert a herceget uzsorások kezére juttatta. *Noettger* egyik ügye a bécsi törvényszéket is foglalkoztatja. A herceg megbízásából *Noettger* 1.100.000 koronáért két házát vásárolt Bécsben, persze hitebe s a két házra

rögtön 470.000 korona kölcsönt vett föl. Mindenféle provízió és egyéb jutalék levonása után a herceg mindössze 170.000 korona készpénzt kapott és ennek fejében több mint egy millióval tartozott s két adóssággal tulterhelt háznak lett a tulajdonosa. A család most a büntetőörvényszék elé kerül. — Érdekes, hogy *Noettger* *Radziwill* herceg nevében meg akarta vásárolni egy magyar mágnás birtokát is 900.000 koronáért — hitelben. Mivel azonban a birtokos követelte, hogy a vételár felét készpénzben tartsék le, abba maradt az üzlet.

— **Megette a saját nyelvét.** A legörültebb fantázia sem tudna oly rémes históriát kitalálni, mint a milyen tegnap a bécsi *Allgemeine Krankenhaus* megfigyelő osztályán megesett. Egy szerencsétlen elmabajos, P. F. nevű magánhivatalnok, noszabb ideje volt már megfigyelés alatt. Tegnap rettenetes roham szállotta meg. Ordítva rázta meg ágyának vasrácsát s még csak közeledni sem lehetett föléje, mert emberfeletti erővel rázta le magát az ápolókat. Egyszerre vastag sugárban kezdett a vér ömleni a szájából: a szerencsétlen *darabokra rágta a nyelvét*. Ekkor már az orvosok is odasereglettek, de minden erőlködésük hiábavalónak bizonyult, a boldogtalan rémes habotázás közben rágta tovább a nyelvét, míg végre csak egy rövid hústömb maradt a szájában. Ekkor ajkait kezdte harapdálni. Végre is elalélt s három órával később *belehalt* súlyos sebeibe.

— **Ellopott pénzeszsomag.** A „Münchener Neueste Nachrichten” jelentése szerint, mint sürgönyzik, tegnap reggel a *Garnischba* készülő vasuti postakészíró elloptak egy 25.000 márkás postacsomagot. A tettesnek még nem akadtak nyomára.

— **Az inkvizíció ujjászületése.** Madridi jelentés szerint az inkvizíció szülőházában újból feltűnedeznek a tortúra rettenetes eszközei. A barcelonai *Diluvio* leplez le most ilyenfajta szörnyű kínzást. Az eset a következő: Egy katalonai kereskedő *Fon Pedro* nevű háziszolgáját tetemes pénzösszeg eltulajdonításával gyanúsította. A károsult tulajdonos feljelentést tett ellene a csendőrségnél, ahol mindenáron beismerő vallomásra akarták bírni a szolgát. Epp ezért földalatti üregbe vezették a szerencsétlent és erős vas nyakláncsal a falhoz kövcsolták. Majd két csendőr rárohant és addig öklözte meg rugdalta, amíg erejük bírta. Mivel azonban *Fon Pedro* beismerő vallomást most sem adott, abroncsot szoritottak a szerencsétlen fejére, míg vértől borítottan eszméletlen állapotban terült el a földön az áldozat. De amíg ez bekövetkezett, a meggyötört ember ordítása fölverte a foház csendjét és a jajveszékies hallatára a többi fogoly zendülésbe tört. Ekkor lépet közbe a törvényszéki bíró, kinek így módjában volt konstataálni a vérlázító kegyetlenséget. A bíró az embertelen csendőrök ellen megtette a följelentést.

— **Munkások szerencsétlensége.** Dunderlandsdalenban (Észak-Norvégia) ma földcsuszamlás történt, amely sok munkást eltemetett. Hét munkást élve hozták ki, kettőt halva találtak. Az áldozatok száma még ismeretlen.

— **Leégett kastély.** A Rouben melletti eul kastély ma leégett. A kastély az orleansi herceg tulajdona volt.

— **Gyilkos divatárusnő.** Londonból táviratozzák, hogy ma vette át hivatalát az új lord-major, mint a citybeli bíróság elnöke. Legelső esete volt nyomozás valami gyilkosságban, melyet tegnap egy fiatal divatárusnő követett el az értéktőzede egyik tagján a lombardstreeti postahivatal előtt. A fiatal nő berendelte a férfit találkára a postahivatalba, s mindketten ingerült beszélgetés közben hagyták el az épületet. Ekkor a nő hirtelen kést rántott ki karmantyujából s *beleszurta egyszer a férfi hátába s egyszer a mellébe*. A két szúrás halálos volt. Az áldozatnak van özvegye és gyermeke, de felesége már előbb benyújtotta ellene házasságtörés miatt a vádkeresetét. A gyilkos volt a szeretője s csak a napokban hallotta, hogy felesége van.

— **A protestáns index.** Berlinből jelentik, hogy *Schleswig-Holstein* ortodox papsága a „Joern Uhl” című könyvet indexre tette, miután *Frenssen* Gusztáv, egy korábbi kollegája hevesen megtámadta könyvét.

— **Törvénynyé vált szokások.** Mint a régi Görögországnak, úgy az amerikai Egyesült Államoknak is meg vannak a maga iratlan törvényei. Ilyen iratlan törvény, hogy harmadszor senkit sem szabad elnökké választani. Erre a jó példát Washington adta, aki harmadizbon már nem fogadta el az elnökséget. — Nincs ugyan rá törvény, de rendes szokás az is, hogy a levélbélyegekre nem teszik rá az elnök arcképét, csak halála után, vagy pedig sok esztendővel az elnökségének lejártá után. Így még most, Roosevelt idejében is Harrison elnök arcképét nyomtatják az amerikai levélbélyegekre.

— **Figyelmeztetés a fénykép jogra nézve!** Mivel folyó hó 10-kétől kezdve, penztárainnál a *Paragon* rendszerű blokkokat vezetem be, tisztelettel felhívom a fénykép birtokosokat, sziveskedjenek még e hét folyamán fényképeiket nagyításra elhozni, illetve beküldeni. Kiváló nagyrabecsléssel *Porter Vilmos* Nagy-Aruháza Arad, Szabadságtér.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Merénylet a magyar nyelv ellen.

(Szegedi önkéntesek sérelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Az ország közvéleménye a legutóbbi napokban kétség kívül sokat foglalkozott katonai ügyekkel, amire a póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslattal adott alkalmat. A jelenlegi ügy, a melyről alább lesz szó, szintén katonai, a mennyiben a szegedi ezredről, a negyvenhatosokról szól.

Ezen az ezrednek az elmúlt katonai évben szolgált önkéntesei közül ugyanis többen a kik sikerrel tették le a tiszti vizsgát, a következő litografált levelet kapták:

An

den k. u. k. Reserve Feldwebel Capet-Aspirant N. N.

Im Sinne der 7. Corps Commando-Verordnung M. A. Nr. 3767 vom 3. Juli dieses Jahres werden Sie verständigt, dass Sie wegen Unkenntnis der deutschen Dienstsprache dermalen nicht zur Ernennung zum Reserve-Offizier beantragt werden konnten; — dass Sie von dem Vorstehenden in Kenntnis gesetzt wurden, haben Sie umgehend indossat anher zu melden.

Zu Beurlaubung des Regiment-Commandanten.

Masner, major.

Szeged, am 22. Oktober 1902.

A mi magyar fordításban ezt jelenti:

„A 7. hadtestparancsnokság 3767. számú ez év július 30-án kelt rendelete értelmében értesítjük, hogy ezuttal nem terjeszthettük elő tartalékos tisztvé való kinevezésre, mivel nem tudja a német szolgálati nyelvet. Azt, hogy ön erről tudomást szerzett, köteles felzetilg postafordultával jelenteni.

Mindenekelőtt *Fejérváry* minisztertől kell megkérdezni, vajjon van-e tudomása róla, hogy ilyen értesítéseket, illetve rendeleti közleményeket küldenek, a *tisztvizsgát sikerrel letett* önkéntesekhez? Kapták pedig ezt az ezredében, amely az ő nevét viseli, jóllehet nálunk, az ezredtulajdonosi méltóság inkább csak cím, mintsem hatalom.

Mert ezen eljárás minden józan ember szemében arculcsapása a törvényeknek. Mindenki tudja talán, hogy az önkénteseknek *jogukban áll magyarul felelni a vizsgán*, ha nem tudják németül kifejezni magukat. Így történt ez az idej hadgyakorlatok után a szegedi ezrednél is, a hol a vizsgáló bizottság elfogadta

a feleleteket, a miből önként következik, hogy az illetők joggal várják a kinevezésüket, ha kimutatják az évi 600 forint jövedelmet.

Itt azonban az történt, hogy elbocájtották az önkénteseket hosszú karddal és tisztí vizsgával — rá egy hátra pedig a főntebbi meglepetés várakozott rájuk!

Ez már a katonai felfogás szempontjából is érthetetlen eljárás; minősíteni valakit a vizsga elfogadásával a tisztí csillagra, végül így kijátsszani. A törvény szabályozza az egyéves önkéntesség jogait, abból ép úgy nem szabad elvenni, mint hozzáadni semmit, mert ez tisztán a parlament dolga. Azt pedig, hogy egy intelligens ember — mert önkéntes csak ilyen lehet — nem képes megtanulni a szolgálati nyelvet, a vezényszavakat, hihetetlen állítás. Sokkal nagyobb és főképpen csakis ez a baj, hogy az illetők a *szolgálati nyelv tudásán kívül* nem beszéltek olyan perfektséggel németül, mint a hogy azt szeretné az osztrák törekvés egész Magyarország területén elterjeszteni.

Jellemző a katonaságnál, hogy mielőtt az önkéntest vizsgára bocsátják, a század kapitánya állítja ki róla az ugynevezett „Beschreibung“-ot, a miből kitűnik, hogy mit tud a vizsgázó a gyakorlati német nyelvből, tud-e vezényelni, milyen a fellépése a front előtt? Ezt aláírják az alantás tisztek, a kapitány igazolja az egészséget. Ha jó Beschreibungja van, fölmentik a vizsga gyakorlati része alá, a hol alkalma van az önkéntesnek a szolgálati német nyelvtudományát fitogtatni.

És dacára annak, hogy így történt ez Szegeden is több esetben, gyakorlati részt nem követelve, elfogadták a tisztí vizsgát, végül mégis értesítést kaptak, hogy nem lehetnek tisztek, mert nem ismerik a német nyelvet, a mely a hadserag szolgálati nyelve.

Házasság birói parancsra.

(Érdekes tárgyalás.)

Arad, november 12.

A bécsi járásbiróság előtt érdekes tárgyalás folyt le, melynek két hét múlva valószínűleg házasság lesz a vége.

Az előzmény ez:

Böckler Mátyás könyvelő megismerkedett Heinecke Ottiliával, mikor ez még 14 éves volt és már akkor mondta a lány anyjának: Orizz meg nekem a lányát, ő lesz a feleségem, nem más. Ezt később ismételte különféle változatokban. Egy séta alkalmával találkozott a lánnyal és anyjával és utóbbinek azt mondta:

— De milyen szép a lánya; tartsa meg nekem, eljövök érte.

El is vitte, de nem úgy, a hogy ígérte. — Éveken keresztül udvarolt neki, mindig komoly szándékairól beszélt neki s mikor egyizben az utcán sétált vele, azt mondta:

— Kisasszony, aki ön mellett megy, az az ön vőlegénye.

Ma Heinecke Ottília a csábítás áldozata. Szeretője ugyan nem szakított vele, de nem vette el feleségül. A házasságot mindig el-elhalasztotta, majd erre, majd arra hivatkozva, végre is a leány nem hitt már a fiatal emberjégreteinek s feljelentést tett ellene házassági ígértet ürügye alatt elkövetett csábítás miatt.

A tárgyaláson, mely ma volt az egyik bécsi járásbiróságnál, a vádlott azt mondta, hogy családja ellenzése miatt nem vette nőül a lányt, de azután meg is rendült a bizalma Heinecke Ottiliához, mert egyszer egy mechanikussal kirándulást tett a Rax hegyre.

A lány azt mondta a birónak, hogy ő csak becsületét követeli vissza.

Ezután felolvasták a vádlott egy szenvedélyes levelét, melyet a lányhoz írt.

Rechert dr. védő (a vádlotthoz): El akarja még venni feleségül a leányt?

Vádlott: Ami engem illet, igen, de családom ellene van.

Krammer dr. bíró: Ön 31 éves, tehát egész független családjától.

A bíró ekkor elnapolta a tárgyalást tizen-négy napra. Miután a vádlott még mindig mutat vonzalmat a panaszos iránt, alkalmat adnak neki, hogy nőül vehesse.

— November 25-éig — mondotta a bíró — *halasztást adok Önnek; ezen a napon jöjjön az esketési bizonyítvánnyal*, különben el lehet készülve, hogy elítélem és bezáratom.

Rechert dr. hosszabb halasztást kér.

Bíró: Nem adhatok. Négy évig mindig csak halasztást kért s sohasem tartotta meg ígérteit.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elítelt gyermekgyilkos. A pozsonyi esküdt-biroság ma hozott ítéletet *Rusznák János* csavargó bűnügyében. Rusznákot az a vád terheli, hogy múlt év szeptember havában egy *Jung Rudolf* nevű hat éves fiúcskát cukorral kicsalt az oroszvári Dunaág mellett levő erdőbe, ott förtelmes dolgot követett el és azután a kis fiút kegyetlen módon meggyilkolta. A szörnyű eset érthető szenzációt keltett, a rendőrség napokon keresztül nyomozta a gonosztevőt, akit végre Gödöllő mellett elfogtak és Pozsonyba szállítottak. Amikor a vádlottat az előszobában a tanúk előtt elvezették. Jung Károly, az áldozat apja, fölemelt ököllel rohant neki fia gyilkosságának. A szolgálak akadályozták meg, hogy bántalmazza. A kihallgatás alatt Jung Károly keservesen zokogott és megindítóan szölt fia engedelmisségéről és kedves-ségéről. Rusznákot nem a nevével nevezte, hanem csak mint vadállatot, emberalaku bestiót emlegette és a tárgyaló-teremben is többször rá akart rohanni. Az elnök figyelmeztető szava csöndesítette le a bánatos apát. A törvényszék fajtalanágért és emberölésért *15 évi fegyházra ítélte*. Az ítéletet a számos súlyosító körülmény tekintetbe vételével szabták ki. Felebbezés nem történt.

§ Az ökörmézdi mandátum. A kir. kuria I. választási tanácsa ma délelőtt folytatta a *Teleky Gyula* gróf ökörmézdi mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását, *Adám András* kuriai bíró elnöklése alatt. *Zachár Emil* kuriai bíró előadó a vizsgálat anyagát képező 70 pont közül tegnap 40-et elreferált, s ma ismertette a hátralévő 30 pontot, melyek közül 8-at az ellenkérvényben panaszolt visszaélésekre rendezte el a kuria. A vizsgálatnak ma ismertett anyaga is jóformán kizárólag szavazó joggal nem bíró egyének voksaira vonatkozik. A tárgyalást holnap folytatják.

§ A vitrioles szerető. Ugyancsak megjárta *Heilmann Frigyes* budapesti honvédörmester puskaműves, hogy viszonyt kötött *Galabár Ilona* szakácsnővel. A csapodár örmester, aki két évig tartó szerelmi viszony után szakított régi szeretőjével *Galabár Ilonával*, ez utóbbi rettenetes boszút állott. Ez év augusztus 26-án az örmester Brassóból megérkezve, reá várakozó barátjának *Beinhackel Miksának* kíséretében ép elhagyni készült a pályaudvar érkezési oldalát, midőn elébe toppant szeretője, *Galabár Ilona* s a kezében tartott befőttes üveg vitrioltartalmát *Heilmann Frigyes arcába öntötte*. A maró folyadékból kijutott *Beinhackel Miksának* is, akinek kezét égette össze a vitriol. *Heilmann* a vitriol szörnyen eltorzította. Nemcsak arcáról égette le a húst, hanem még a — *szeme világtól is megfosztotta*. A merénylő szakácsnőt nyomában letartóztatták. A befejezett bűnvizsgálat után a törvényszék vádtanácsa két rendbeli súlyos testisértés büntetéseért helyezte vád alá. Ma tárgyalja ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék *Oláh* bíró elnök-

lete alatt. A tárgyaláson a vádlott nő előadta, hogy szeretője két évig tartó viszonyuk tartama alatt folyton házassággal hitegette. Annal nagyobb volt meglepetése, midőn ez évi augusztus 3-án kapott levélből megtudta, hogy *Heilmann* ígéretei dacára, szakít vele csak azért, hogy más nőt vehessen feleségül. E föltti elkeseredésében és boszújában határozta el magát arra, hogy leönti vitriollal, csuffá teszi csak azért, hogy más nőt ne szerethessen. Különböben megjegyezte, hogy sajnálja tettének szomorú következményeit s *kése eltartani elcsúfított szeretőjét, ha ez most feleségül veszi*. Az örmester természetesen visszautasította a kibékülés ilyen alakját s kérte a vádlottnő megbüntetését. A törvényszék 2 rendbeli súlyos testisértés büntetéseért *2 évi fegyházra ítélte* a veszedelmes szakácsnőt. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért, az elítelt pedig a büntetés enyhítése végett jelentett be felebbezést.

NAPIREND.

November 13. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Szaniszló. — Protestáns naptár: Arkád. — Izraelita naptár: Chamischi böjt. — Görög-keleti naptár (október 31.): Epimák. — A nap két 6 óra 47 perckor, nyugszik 4 óra 9 perckor. — A hold két 2 óra 59 perckor, nyugszik 3 óra 40 perckor.

Köföcsy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-múzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradról küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, hűvös.

November 13. Az aradi Meteor kerékpárklub választmányi ülése.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 12

Delitözsde. Buzakinálat mérsékelte, a vételkedv mérsékelte. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, tartott áron. Egyéb gabonafélék változatlanok. Időjárás borús.

Metitözsde. Berlin $\frac{1}{8}$, páris 10-el olcsóbb.

Zárlat 12 órakor:

Buza 1903. áprillásra	7.47—7.48
Róza 1903. áprillásra	6.50—6.51
Zab 1903. áprillásra	6.33—6.35
Tengeri 1903. májusra	5.70—5.71
Repce augusztusra	11.75—11.85

Zárlat 5 órakor:

Buza 1903. áprillásra	7.42—7.43
Róza 1903. áprillásra	6.45—6.46
Zab 1903. áprillásra	6.28—6.29
Tengeri 1903. májusra	5.68—5.69
Repce augusztusra	

Zárlat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	666.50
Magyar hitelrészvény	703.—
Leszámlatolóbank részvény	443.—
Rima-Murányi vasút részvény	462.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	696.—
Közuti vasút	612.—
Városi villamos vasút részvény	327.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsde.

Budapest, november 12.

Magyar aranyjárdék 4%	120.40
Magyar koronajárdék 4%	97.00
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	—
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegyek kölcsön	200.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	157.—
Osztrák papírjárdék	100.75
Osztrák járdék ezüst	100.50
Osztrák járdék arany	120.50
Koronajárdék	100.—
1860-iki államsorsjegyek	150.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1560.—
Magyar hitelbankrészvény	701.—
Osztrák hitelbankrészvény	666.50
Osztrák-magyar államvasút	694.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi marka	116.95
London	239.22
Páris	95.17
20 markás arany	—

Szeszüzlet.

— November 12. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított malék 12'80—13— korona mmásanként.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.06
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Nemzeti színház.

Béret 44. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1902. évi november hó 13-án:

Katalin.

Béretű operette 3 felvonásban. Irta: Dr. Béli Izor. Zenéjét szerzte: Fejér Jenő.

SZEMÉLYEK:

H. Katalin	Singhoffer V.	Iwanoff Alexis	Németh J.
Gróf Guracky Szabó József.	Chevalier	Polgár S.	
Buranoff Iván Győre Alajos.	Duplessis	Rózsa Lili.	
Sunderland Tukorai L.	Anica	Szilassy J.	
Troikoff Fedor Sarkadi A.	Gregor	Juhász S.	

Kezdete este 7 órakor.

Szobel Adolf

angol és francia női szabó,

Arad, Szabadság-tér 17.

Ajánlja a mai kor legmagasabb igényeinek megfelelően berendezett

női ruha műtermét,

ahol a legújabb divat szerint e szakba vágó munkák állittatnak elő, minden előforduló igényre. Pontos és gyors kiszolgálás, jutányos ár. 1918

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvonat.

— Angol regény. —

Fordította: Ritt Gyula. (8)

(Folytatás.)

HATODIK FEJEZET.

Az előbb közbejött viharos jelenet zavarólag hatott a rendőrfőnök vizsgálatára. Alig tudta összeszedni gondolatait, melyekre most ugyan csak szüksége volt. Nemsokára kezdetét vette a kihallgatás. A vizsgálóbíró, a rendőrfőnök és a biztos helyett foglaltak az asztalnál és oldalt ült az írnök, ki a jegyzőkönyvet vezette. Velők az ablakkal szemben ült a grófnő. A világosság arcát értem, úgy, hogy a vizsgálódó három szempár kényelmesen fűrkészthette az arc változásait.

— Remélem méltóságos asszonyom, hogy

elég erős néhány kérdésre felelni, — kezdte el, Hardi ur barátságosan.

— Ah én is remélem, hisz nincs más választás, felelt a grófnő méltóságos lemondással.

— Kérdésem főként komornájára lesznek vonatkozással.

— Ah! kiáltott fel élénken a grófnő és hangjában némi aggodalom rejlett, de a három hivatalnok éles tekintetét arczrándulás nélkül kiállta.

— Egyet-mást szeretnék róla tudni, ha nincs ellenére.

— Természetes. Mindenre a mit tudok, fogok válaszolni, — felelt a grófnő teljes önuralommal. És ha szabad kérdeznem, miért érdeklődnek olyan nagyon iránta?

— Erre nyíltan felelek. Kegyed tudakozódt utána és mi kerestettük és...

— Nos?

— Ő seholsem található.

A grófnő, csaknem föluggrott székéből meglepetésében. De e mozdulat annyira természetes volt, hogy kételkedni sem lehetett benne.

— Lehetetlen. Nem fogja merészelní, hogy urnőjét szótlanul elhagyja.

— Es mégis úgy van. Eltávozott anélkül, hogy valaki is látta volna.

— Ez az! Mit sem sejt kegyed? Azt hitük, hogy föl tud világosítani bennünket.

— Sajnos, a legcsekélyebbet sem tudom.

— Nem küldte tán előre a szállóba, ismerőseinek azzal, hogy föl van tartóztatva, vagy hogy jöjjenek segélyére?

A kérdés ügyesen volt feltéve, de a grófnő nem hagyta magát félrevezetni.

— Hogyan tehettem volna azt? Midőn utóljára láttam, nem tudtam arról, hogy ily kellemetlen helyzetbe kerülök.

— Ugy? Valóban? És mikor volt az?

— Tegnap este, úgy nyolc óra körül, mint a hogy az urak egyikének már mondtam.

A szavaknál Floconra nézett, ki helyben hagyólag bólintott.

— No akkor máshova ment. Am az mindig, bár különös. De mi szívesen leszünk segélyre, ha kegyed egyáltalában fölkeresni óhajtja.

Ismét egy kérdés, ami célját tévesztette.

— Azután, hogy szó nélkül és figyelmenlül elhagyott, nem tartom érdemesnek arra, hogy megtartsam.

— Igaza van, csak hogy mégis meg kell keresnünk őt, hogy okát adja távozásának. Igazolja miért hagyta el kegyedet.

— Semmi kifogásom az ellen.

— Kérem tehát grófnő közölje velünk a komorna külsejét.

— Szívesen. Magas növésű, karcsu, szépen kifejlődött az alakja.

— Haja és szeme fekete.

— Csinos?

— No, igen. Az ő osztályába tartozó emberek, egyik másika, bizonyára szépnek találja őt.

— Hogyan van öltözködve?

— Egyszerű fekete ruhát és egy kis fekete kalapot viselt. Nem engedtem meg neki, hogy tarkán öltözködjék.

— Nagyon helyes. És a neve, kora, születési helye?

— Petitpré Hortenzia, huszonnégy éves s ha jól emlékezem párisi születésű.

E vallomás után a vizs. álbíró szó nélkül nézett a rendőrfőnökre, ki zsebkönyvébe néhány adatot jegyzett s aztán gyorsan elhagyta a szobát.

— Itt van a komorna személyleírása. — szölt az előhívott Calipaudhoz. Menjen sürgősen a legközelebbi rendőrállomásra, kergesse föl az embereket és keressék elő ezt a személyt. Főkép az állomás környékét kutassák át tüzetesen. Aztán jöjjön vissza.

— A vizsgáló bíró közben folytatta kérdéseit.

— Hol vette szolgálataiba ezt a leányt méltóságos asszonyom?

— Rómában. Állás nélkül volt és egy helyszerző ajánlotta nekem, néhány hónappal ezelőtt.

— Tehát rövid ideje van szolgálatban?

— Igen, december óta.

— Oh igen, csak előkelő angol és francia házaknál volt alkalmazva.

— Es hogy viselte magát méltóságodnál?

— Kifogástalanul.

— Jó. Petitpré Hortenziával nem kell már többé foglalkoznunk. Ő valószínűleg a közelben lesz s nem kétlem, hogy hamar előfogják hozni. E felől biztosíthatom méltóságodat.

— Kérem, ne fárasza magát azzal, semmi szín alatt nem fogom megtartani.

— Jól van, helyes.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Abban a megdöbbentő s földig le-sújtó nagy csapásban, mely bennünket a végzet kifürkészhetlen rendelkezése folytán az imádott jó férj, illetve a rajongásig szeretett édes jó atya, nagyatyja és rokon

NIKOLITS PÉTERNEK

hosszas szenvedés után történt elhunytá által a közelmúlt napokban ért, a vigasztalás jótékony balzsama gyanánt hatott szívünkre az a meleg, bensőségteljes részvét, a mely telejthetetlen drága halottunk ravatalánál s végtisztessége alkalmával oly széles körökben megnyilatkozott.

E jóleső részvétért fogadják legforróbb köszönetünket mindazon egyesületek, testületek és magánosok, a kik kegyeletük és utolsó megemlékezésük külső jeleül koszorút küldeni, a végtisztességre elfáradni s fájdalmunkat súlyos veszteségünkben vigasztaló szavak által enyhíteni kegyeskedtek.

Fogadja köszönetünket Aradváros t. polgármestere, köztörvényhatósági bizottsága és tisztikara, az aradi kereskedelmi és iparkamara t. elnöksége, az aradi ipartestület t. elnöksége és előljárósága, az ipartestület valamennyi szakcsoportja, az összes kamarai és ipartestületi tag urak, az aradi kereskedelmi testület, az aradvármegyei gazdasági-egyesület stb. és fogadják forró köszönetünket Marschall Lajos dr. és Steigerwald Alajos urak, kik a temetés alkalmával oly megható szavakban voltak szívesek méltatni családjunk elhunyt fejének a közélet terén lefolyt munkásságát.

Arad, 1902. november hó 12 én.

A gyászoló család.

Pénzüintézetek, adóhivatalok és községek figyelmébe.

Kamat-Táblázat.

Magában foglalja:

— 3¹/₂, 4, 4¹/₂, 5, 5¹/₂, 6, 6¹/₂, 7, 7¹/₂, 8⁰/₁₀

kamatokat 1—100 koronáig minden korona, 200—1000 koronáig minden 100 korona, 2000—10000 koronáig minden 1000 korona után, 1—29 napig minden napra és 1—12 hóig minden hónapra tizedrészt fillérnyi pontossággal kiszámítva.

Szerkesztette és kiadja: NAGY GYULA, m. kir. adóhivatali díjnok Szegeden.

Minden százalék külön fizetben.

A 10 füzet ára 10 korona helyett csak 2 korona 50 fillér.

Megrendelhető:

2046

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedésében

Aradon, a Templom- és Kazinczy-utcák sarkán.

Felvilágosításokat teljesen ingyen adunk... József főherceg-ut. 22. szám. Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tulajkezdésükért kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: József főherceg-ut. 22. szám. Telefon szám: 151.

szem rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

- Apró hirdetésekre szolgáló levelezőlapok kaphatók Aradon: Révész Nándor, Ifj. Klein Mór, Kerpel Izsó, Kubina Béláné, Keppich Zsigmond, Ozv. Hammerschlag L.-né, Lészay Sándor, Kis tözsdében, Kohn László, Hoffmann József, Bauer Gyula

Feltűnő újdonság! DELICE legjobban valódi francia SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydusabb sorsjáték a mi m. kir. osztálysorsjátékunk.

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000,000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény a 400.000, 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000, 67 a 5000, 3 a 3000, 437 a 2000, 803 a 1000, 1528 a 500, 140 a 300, 34450 a 200, 4850 a 170, 4850 a 130, 100 a 100, 4350 a 80, 3350 a 40. Összesen:

14,459.000 korona, azaz Tizennygy millió 459.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR. Table with columns for months (Januar to December) and rows of numbers.

Mikor van születésnapom?

Mindenki kísérje meg szerencsésjét a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek postafordulattal megrendelés esetén nálunk kaphatók, s hogy bárki kiválaszhatja saját számát.

Ha időközben a szám elfogyott volna, basonlót küldünk.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztályú eredeti sorsjegyek tervszerű betétjel a következők:

- egy nyolczad (1/8) frt — 75 vagy 1.50 korona, egy negyed (1/4) frt 1.50 vagy 3.—korona, fél (1/2) frt 3.— „ 6. „ „ egész (1) frt 6.— „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megbízásokat kérünk azonnal, de legkésőbb

f. évi november hó 20-ig,

mely napon a húzás kezdetét veszi, hozzánk bizalommal beküldeni.

FIÓKOK:

V. VÁCI KÖRUT 4. MUZEUM. KÖRUT II. ERZSÉBET-KÖRUT 54.

TÖRÖK A. és T-sa

bankháza. Budapest, VI., Teréz-körut 46/a.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet hazánkban.

Sok és igen nagy nyereményt fizetünk ki nagyrabesült vevőinknek és pedig rövid idő alatt kilenex millió koronánál többet.

Megrendelő levél levágandó.

T TÖRÖK A. és T-sa bankházának, Budapest.

Ezennel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályáhozdarab eredeti osztálysorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

A.....korona összeg utánveendő. utalvánnyal küldöm. mellékelve bankjegyekben (helyegekben). A nem kívánt törlesztendő.

Fentem ezim:

Egy elegánsan berendezett, ujonan átalakított, elsőrendű kávéház Budapest legélénkebb helyén, a köruton, elköltözés miatt sűrűgösen, minden elfogadható áron eladó.

Levélbeli tudakozódások az átvétel-, regie- és jövedelemre nézve „Cuba 5091“ sz. alatt intézendők Schwarz József hirdetési irodájába Budapest, Marokkai-utca 4. szám. 2084

**MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE
MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszűntet szeplőt májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Masszázshoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek címeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tévely ára 1 korona. 1736

Margit szappan 70 fillér. Margit ponder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Baitonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Pálotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Eken: Ifj. Pekker István, Földeskon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kévermesen: Schlögl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kurticon: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúszán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzócs Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszi János, Pankotán: Pesevitz Guisztav, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajko Géza arak gyógyszertárakban.

Legjobb bevásárlási helye
mindennemű

illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpasztak,
szájvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
arczvizek,
hajszeszek,
szivacsoknak.

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog creme

használat által nyerhetők.

Egyszeri használat után min-
denki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

A legmagbízhatóbb minőségekben

mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!

WOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 1710

Figyelmeztetés

a fénykép-jogra nézve!

Mivel folyó hó 10-ikétől kezdve pénztárainmnál a Paragon rendszerű Blok-
kokat vezetem be, tisztelettel felhívom **a fénykép-bon tulajdonoso-
kat**, sziveskedjenek még a hét folyamán fényképeiket nagyításra el-
hozni, illetve beküldeni.

Kiváló nagyrabecsüléssel

PORTER VILMOS

Nagy Áruháza

2054

Aradon, Szabadság-tér.